

Brüsszel, 2019.6.17.
COM(2019) 271 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a kereskedelem és a befektetések útjában álló akadályokról

2018. január 1. – 2018. december 31.

BEVEZETÉS

A kereskedelem és a befektetések útjában álló akadályokról szóló jelentés kilencedik kiadása az uniós vállalkozásokat 2018-ban érintő új, valamint azon akadályokat elemzi, amelyeket ugyanabban az évben – a Bizottságot, a tagállamokat és az európai vállalkozásokat tömörítő, uniós piacra jutást elősegítő partnerségnek köszönhetően – sikerült felszámolni a vállalatok számára.¹ E partnerség az érdekeltek szolgálatában áll, akik egyszerre a partnerség hajtóerejét is képviselik. Ez a jelentés feltárja azokat az akadályokat, amelyekkel az uniós cégek szembesülnek a harmadik országokban, közös stratégiát határoz meg ezek megszüntetésére, és ezt a stratégiát viszi végig következetesen.

A protekcionizmus térnyerésére válaszul a Bizottság – amellet, hogy nagyobb hangsúlyt fektet a kereskedelmi megállapodások végrehajtására – a jogérvényesítést kezeli kiemelt prioritásként. Ez „A mindenki számára előnyös kereskedelem” című közlemény² vezérfonalát követi, amely az akadályok hagyományos megszüntetésének erőteljesebb megközelítését párosította a szabadkereskedelmi megállapodásainkban elért jelentős kötelezettségvállalások érvényesítésére irányuló célzottabb erőfeszítésekkel.³

A hagyományos piacra jutási elemet illetően három irányban munkálkodtunk. Először is megerősítettük a koordinációt az uniós intézmények és az érdekelt felek között (Brüsszel, a tagállamok és a külképviseleteink nagy hálózata között). Másodsor, a Bizottság javította kommunikációs erőfeszítéseit annak érdekében, hogy tájékoztassa – különösen a kis- és középvállalkozásokat – arról, hogyan tudják bejelenteni azon új akadályokat, amelyekkel az EU területén kívül találkoznak, és hogyan tud a Bizottság és a tagállamok személyre szabott stratégiát kidolgozni és végrehajtani az akadályok elhárítása érdekében. Ezt segítette elő a piacra jutási napok elnevezésű kezdeményezés, amelynek keretében a helyi vállalkozások igényeihez szabott ülésekre került sor – ilyen rendezvény volt már Dániában, Spanyolországban, Hollandiában, Litvániában, Portugáliában és Franciaországban. Harmadsor, hozzáálltunk az akadályok hozzáértőbb rangsorolásához, ami lehetővé teszi számunkra az erőforrásokkal való eredményesebb gazdálkodást.

Ez a jelentés e tekintetben új elemeket tartalmaz annak érdekében, hogy pontosabban lehessen meghatározni és leírni az uniós vállalatokat leginkább érintő akadályokat. Az előző jelentések hagyományosan a legmagasabb számú új és elhárított akadályokkal rendelkező partnerekre

¹ A piacra jutási stratégia 2007-ben jött létre, hogy mélyítse az együttműködést a Bizottság, a tagállamok és az uniós vállalkozások között mind Brüsszelben, mind helyben. A piacra jutási tanácsadó bizottság és az ágazati piacra jutási munkacsoportok havonta üléseznek Brüsszelben, emellett a piacra jutási csoportok rendszeres értekezleteket tartanak, a kereskedelmi tanácsadók pedig harmadik országokban találkoznak.

² http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf

³ <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1933>

összpontosítottak, az idei éves jelentés azonban az uniós kivitelt leginkább hátráltató akadályokra is hangsúlyt helyez, új megvilágításba helyezve ezzel viszonylagos jelentőségüket.

A jelentés első szakasza országonként, akadálytípusonként és ágazatonként nyújt mennyiségi és minőségi elemzést a jelenleg összesen 425 aktív⁴ kereskedelmet és befektetést gátló akadályról, valamint a 2018-ban rögzített 45 új akadályról, amelyeket a Bizottságnak jelentettek és nyilvántartásba vettek az EU Piacra jutási Adatbázisában (Market Access Database, a továbbiakban: MADB).⁵

A második szakasz részletesebben elemzi a 2018-ban (2018. január 1. és december 31. között) bejelentett új akadályokat, és leírja az egyes országok sajátos tendenciáit, valamint értékeli az esetlegesen érintett kereskedelmi forgalmat.

A harmadik szakasz azonosítja a piacra jutási stratégiánk keretében ezen akadályok kezelése érdekében használt eszközöket, és áttekintést ad a 2018-ban sikeresen elhárított 35 akadályról. A jelentés részletesen elemez néhány nagyobb hatással bíró, elhárított akadályt is. Végezetül a piacra jutási partnerségünk által a jelenlegi Bizottság hivatalba lépése óta szerzett gazdasági előnyökre is kitér a gazdasági modellezés alapján.

⁴ „Aktív” akadályok azok az akadályok, amelyeket a piacra jutási partnerség keretében aktívan nyomon követnek (szemben az elhárított akadályokkal, amelyek elhárításukat követően inaktívvá váltak).

⁵ A Piacra jutási Adatbázis (<http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm>) tájékoztatja az EU-ból kiinduló exporttal foglalkozó vállalkozásokat a harmadik országok piacainak behozatali feltételeiről. Ez a tájékoztatás kiterjed a kereskedelmi akadályokról, de a vámokról és a származási szabályokról, a harmadik országba irányuló behozatal eljárásairól, alakszerűségeiről, állat-és növényegészségügyi intézkedésekről, statisztikákról, valamint a kkv-knak nyújtott konkrét exportszolgáltatásokról szóló információkra. Ezzel párhuzamosan az EU Export Helpdesk (<http://exporthelp.europa.eu/thdapp/index.htm>) szintén információval szolgál a kereskedelmi partnerektől az EU-ba irányuló behozatal feltételeiről (ideértve az alkalmazandó vámoikat és követelményeket, a preferenciális szabályokat, kontingenseket és statisztikákat).

I. A KERESKEDELMET ÉS BEFEKTETÉSEKET GÁTLÓ AKADÁLYOK ÁTTEKINTÉSE

Az érdekelt felek által vezérelt megközelítés azt jelenti, hogy a jelentés kizárólag azokra az akadályokra összpontosít, amelyeket a vállalkozások ekként jelöltek meg. Ez a fejezet elemzi az ilyen kereskedelmi akadályokat, amelyekkel az uniós vállalkozások harmadik országokban szembesülnek és az azokhoz kapcsolódó tendenciákat és intézkedéseket, amelyeket azért hoztunk, hogy a piacra jutási partnerségünk keretében megszűnjenek ezek az akadályok. Míg az adatbázis és e jelentés nem ítéli meg a nyilvántartásba vett intézkedések jogszerűségét/jogellenességét, ezen akadályok mindegyikét az uniós vállalkozások számára problematikusként azonosították, és további intézkedések céljával prioritást rendeltek hozzájuk a piacra jutási munkák keretében, mivel lehet, hogy diszkriminatívak, aránytalanok vagy a kereskedelmet más módon korlátozók. Ezek mindegyike szerepel a piacra jutási adatbázisunkban.

A. A KERESKEDELEM ÉS A BEFEKTETÉSEK ÚTJÁBAN ÁLLÓ AKADÁLYOK TELJES ÁLLOMÁNYA

2018 végén 59 harmadik országban⁶ előforduló, 425 aktív kereskedelmi és befektetési akadály szerepelt az EU piacra jutási adatbázisában.⁷ Ez a rendkívül magas szám megerősíti az uniós érdekelt feleket érintő protekcionizmus folyamatos emelkedését. Ez ugyanakkor a piacra jutási partnerségünk olyan fórumként működő egyre nagyobb sikeréről is tanúskodik, amelyhez az érdekelt felek egyre gyakrabban fordulnak a kereskedelmi akadályok azonosítása és kezelése érdekében. Az adatbázis lehetővé teszi a nyilvántartásba vett, kereskedelmi akadályok harmadik országok, intézkedéstípusok és ágazatok szerinti bontását. Ez a jelentés ezt a bontást követi.

1. Az akadályok harmadik országok szerinti bontásban

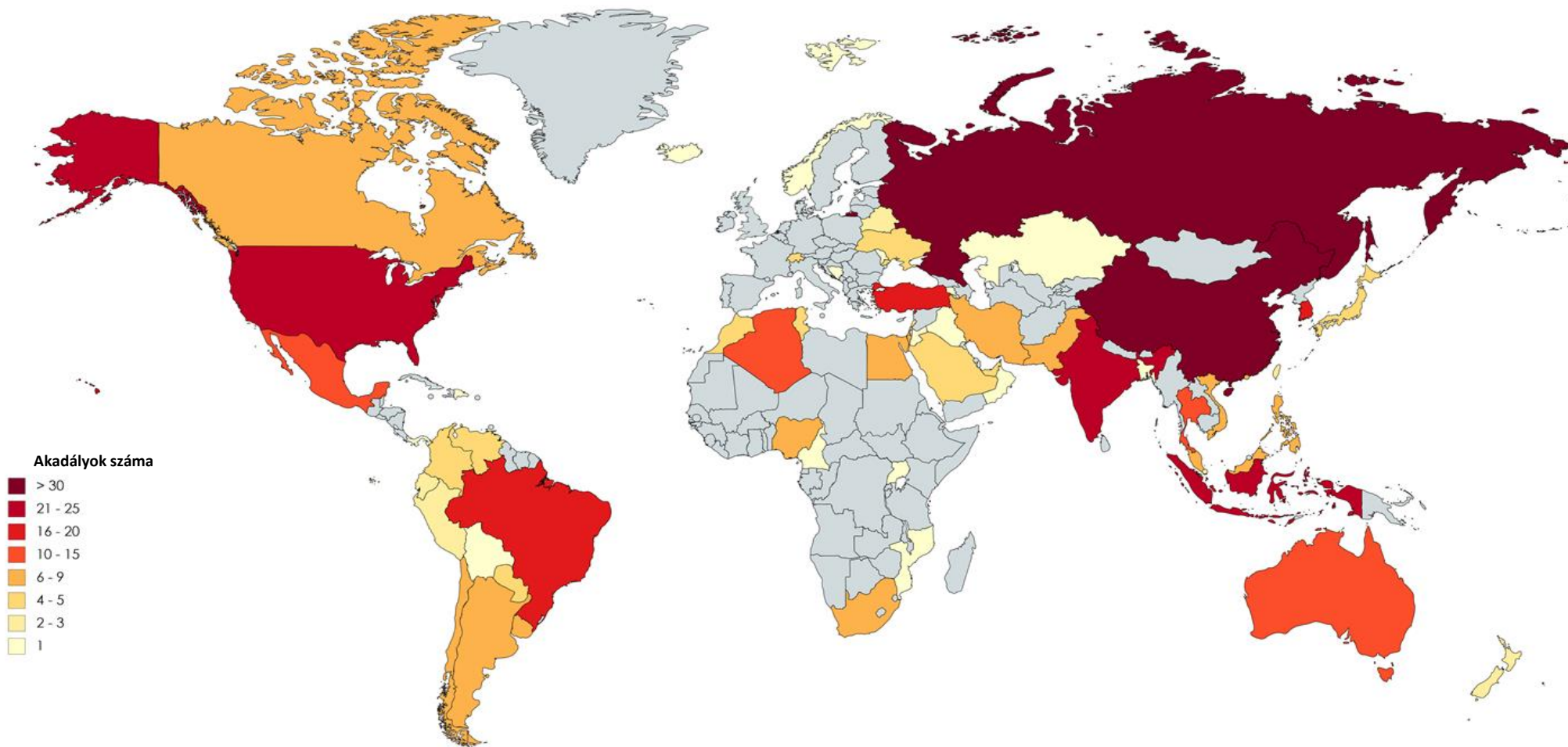
A 2017. évhez képest az első helyen ugyanaz a tíz ország szerepelt, amely a legtöbb akadályt gördítette a kereskedelem útjába, azonban némileg eltérő sorrendben. A legszembetűnőbb,

⁶ Algéria, Amerikai Egyesült Államok, Argentína, Ausztrália, Banglades, Bolívia, Bosznia-Hercegovina, Brazília, Chile, Dél-Afrika, Dél-Korea, Dominikai Köztársaság, Ecuador, Egyesült Arab Emírségek, Egyiptom, Fehéroroszország, Fülöp-szigetek, Hongkong, India, Indonézia, Irak, Irán, Izland, Izrael, Japán, Jordánia, Kamerun, Kanada, Kazahsztán, Kína, Kolumbia, Libanon, Malajzia, Marokkó, Mexikó, Moldova, Mozambik, Nigéria, Norvégia, Omán, Oroszországi Föderáció, Örményország, Pakisztán, Panama, Paraguay, Peru, Svájc, Szaúd-Arábia, Szingapúr, Tajvan, Thaiföld, Törökország, Tunézia, Uganda, Új-Zéland, Ukrajna, Uruguay, Venezuela és Vietnam.

⁷ Ha összevetnénk a tavalyi évi intézkedéseket (396 aktív akadály) a 2018. évi adatokkal (45 új és 35 elhárított akadály), ez 406 akadályt eredményezne. A különbség abból a tényből adódik, hogy a Bizottság az aktív akadályokat 2018-tól kezdte el rendszeresebben rögzíteni – amint arra a tavalyi jelentés 9. lábjegyzete már utalt is – ez az akadályok névleges számának növekedéséhez vezetett, azonban nem módosította az ezek mögött meghúzódó trendeket. Az egyes akadályok különböző vonatkozásainak külön-külön történő nyilvántartásba vétele lehetővé teszi az egyes akadályok hatékonyabb nyomon követését, valamint az elhárítás stratégiájának inkább személyre szabott módon történő kidolgozását.

hogy most először Kína került az első helyre, mint az uniós kivitelt és befektetési lehetőségeket a legtöbb nyilvántartásba vett – összesen 37 – akadállyal hátráltató ország. Szorosan a második helyen – jelenleg 34 akadállyal – Oroszország áll, utána India (25), Indonézia (25) és az Egyesült Államok (23) következik.

A többi harmadik ország, amely legalább tíz kereskedelmi akadályt léptetett életbe: Törökország (20), Brazília (18), Dél-Korea (17), Ausztrália (15), Thaiföld (12), Mexikó (11) és Algéria (10). Az 1. ábra a világszerte előforduló akadályok részletesebb lebontását mutatja.

1. ábra⁸:Az MADB-ben szereplő kereskedelmi és befektetési akadályok földrajzi bontásban

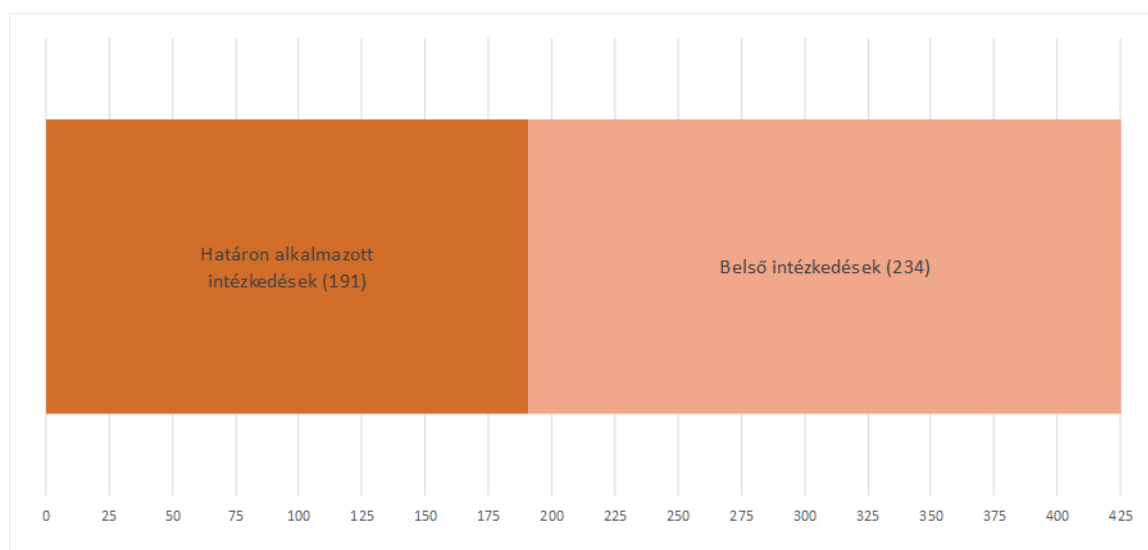
⁸ A mapchart.net ©. segítségével készült.

2. Az akadályok intézkedéstípusok szerinti bontásban

A 2. ábra mutatja, hogy a belső intézkedésekből (234) több volt, mint a határon alkalmazott hagyományos intézkedésekből (191), ami követi a tavaly már megfigyelt trendet.

Belső intézkedések többek között a szolgáltatásokkal, befektetésekkel, közbeszerzéssel, szellemi tulajdonhoz fűződő jogokkal kapcsolatos korlátozások vagy az árukereskedelem indokolatlan technikai akadályai. A legtöbb ilyen intézkedést Kínában (25), Oroszországban (18) és Brazíliában (15) vették nyilvántartásba.

A határon alkalmazott intézkedések olyan korlátozások, amelyek közvetlenül érintik a behozatalt és a kivitelt; ilyenek különösen a vámtarifák megemelése, a mennyiségi korlátozások, egyes állat- és növényegészségügyi intézkedések, az importengedélyezés vagy a kifejezett kereskedelmi tilalmak. Ilyen intézkedésekből Oroszország (16) tartja a csúcspot, utána Indonézia (13) és az Egyesült Államok következik (13).

2. ábra: Az MADB-ben szereplő kereskedelmi és befektetési akadályok típusonként (az intézkedések száma)

B. A 2018-BAN JELENTETT ÚJ, KERESKEDELMET ÉS BEFEKTETÉST GÁTLÓ AKADÁLYOK

23 harmadik országban⁹ összesen 45 új akadályt vettek nyilvántartásba 2018-ban, a 2017-ben jelentett 67 új akadálnál körülbelül egyharmaddal kevesebbet. Amint azt lentebb

⁹ Algéria, Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, Brazília, Dél-Afrika, Egyesült Arab Emírségek, Egyiptom, Fülöp-szigetek, India, Indonézia, Irak, Irán, Japán, Kína, Oroszországi Föderáció, Pakisztán, Peru, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország, Tunézia, Ukrajna és Vietnam.

részletesebben leírjuk, a 2018-ban jelentett akadályok becsült gazdasági hatása jelentősen meghaladja a tavalyi évi akadályokét. Az uniós exportőrök egyre összetettebb és rendszerszerűbb akadályokkal szembesültek a jelentős piacokon, ez újból megerősíti a korábbi két jelentésben kiemelt, egyre növekvő protekcionizmust.

A 2018-ban feltárt új akadályok hatása a kereskedelmi forgalomra az EU28 kivitelének tekintetében 51,4 milliárd EUR összegre tehető, ez a szám a 2017. évi adatnak (23,1 milliárd EUR) több mint kétszerese. Mivel ez a szám nem tartalmazza a szolgáltatások útjában álló akadályokat vagy azokat, ahol a terméklefedettség nem könnyen azonosítható, a potenciálisan érintett kereskedelmi forgalmat valószínűleg némileg alábecsültük¹⁰.

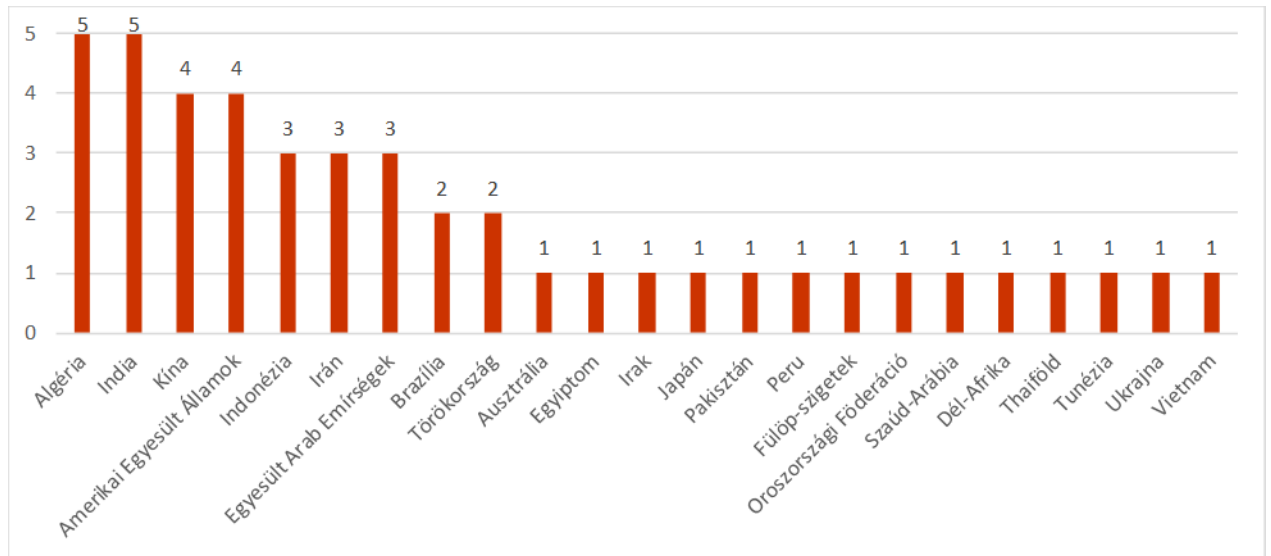
1. A 2018-ban jelentett új akadályok harmadik országok szerinti bontásban

Az I. táblázat és a 3. ábra áttekintést nyújt a 2018-ban nyilvántartásba vett új akadályok földrajzi megoszlásáról. Ez azt mutatja, hogy a kereskedelmi és befektetési kapcsolatainkban a legtöbb új akadályt Algériával és Indiával kapcsolatban jelentették; mindkét országra vonatkozóan öt új akadályt vettek nyilvántartásba. Utána szorosan Kína és az Egyesült Államok következnek, mivel mindegyikkel kapcsolatban négy új akadályt vettek nyilvántartásba. Országonként három akadályt jelentettek Indonéziából, Iránból és az Egyesült Arab Emírségekből. Brazília és Törökország két új akadályt vezetett be, a többi fennmaradó tizennégy akadályt három másik országra vonatkozóan vették nyilvántartásba. A regionális tendenciákat vizsgálva megállapítható, hogy 2018-ban az új akadályok döntő többségét Ázsiában (17) és a dél-mediterrán térségben, valamint a közel-keleti régióban (17) vezették be.

Ha e számadatokat összevetjük a 2017. évi eredményekkel, Kína (tíz új akadály a tavalyi évben) és India (három új akadály a tavalyi évben) folyamatos jelenléte negatív tendenciát rajzol ki. Azt is érdemes megemlíteni, hogy a tavalyi jelentésben Algériára is történt utalás, mint olyan országra, amelyet elért a dél-mediterrán térségben keletkező dominóhatás; a 2018-ban észlelt öt új akadály ezt a tendenciát erősíti meg.

¹⁰ Ami a potenciálisan érintett kereskedelem számszerűsítését illeti (a Harmonizált Áruleíró- és Kódrendszer kódjaira vonatkozó megfelelő kétoldalú uniós exportadatok alapján, amelyek számszerűsítik a kereskedelmet, amelyre az akadály ellenére mégis sor kerül), a nem vámjellegű akadályok és hatásainak elemzése továbbra is különösen nehéz. A fő ok abban rejlik, hogy a nem vámjellegű akadályokat a korlátozás különböző foka jellemzi. A teljes körű tilalmaktól eltérően a kereskedelmi korlátozó intézkedések nem szüntetik meg teljesen a kereskedelmet, hanem inkább csökkentik. Továbbá az ugyanazokra a termékekre vagy szolgáltatásokra vonatkozó korlátozások átfedhetik egymást. Ennek következtében a további akadályok nem feltétlenül jelentenek további hatásokat, és egy akadály megszüntetése sem vezet automatikusan a piacra jutás javításához.

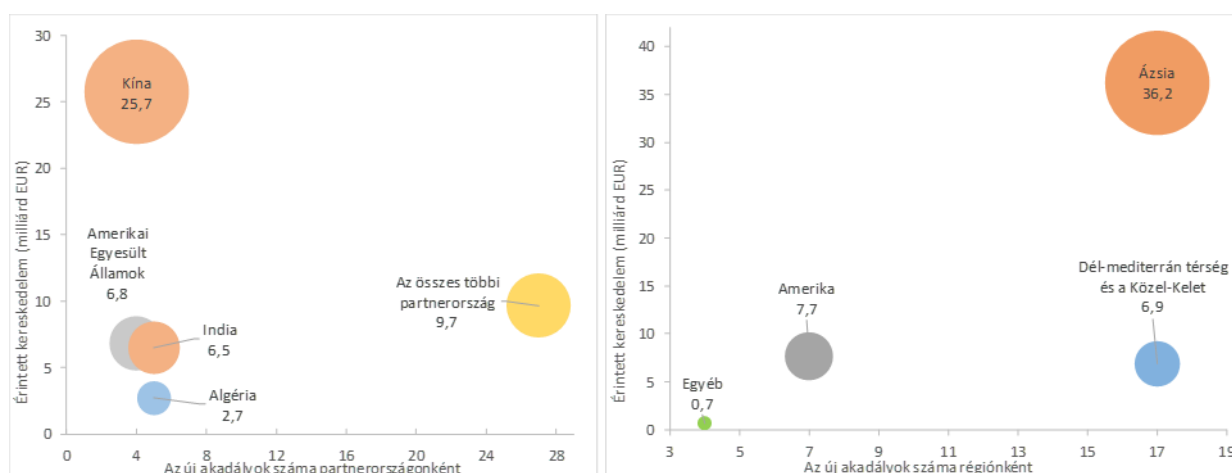
I. táblázat: A 2018-ban jelentett új intézkedések földrajzi lebontása

3. ábra: A 2018-ban jelentett új intézkedések földrajzi lebontása, régiók szerint

Amint az a fentiekben is szerepel, ez a jelentés nagyobb hangsúlyt fektet az új akadályok gazdasági súlyára. A 4. ábra a 2018-ban nyilvántartásba vett akadályok számához viszonyított becsült kereskedelmi forgalmat szemlélteti konkrét partnerek és régiók vonatkozásában. Az ábra azt mutatja, hogy a Kínában nyilvántartásba vett új akadályok (4) jelentősen nagyobb hatást gyakorolnak az érintett kereskedelmi forgalomra (25,7 milliárd EUR) a többi harmadik országban nyilvántartásba vett akadályokkal összehasonlítva. Érdeemes megjegyezni, hogy ez a kereskedelem potenciális érintettségét mutató lényeges számadat mögött mindenekelőtt egy új akadály húzódik meg az IKT-ágazatban, amely jelentős gazdasági hatást gyakorolhat az uniós gazdasági szereplők Kínába irányuló kivitelére – ezt az akadályt részletesebben a II. fejezet ismerteti.

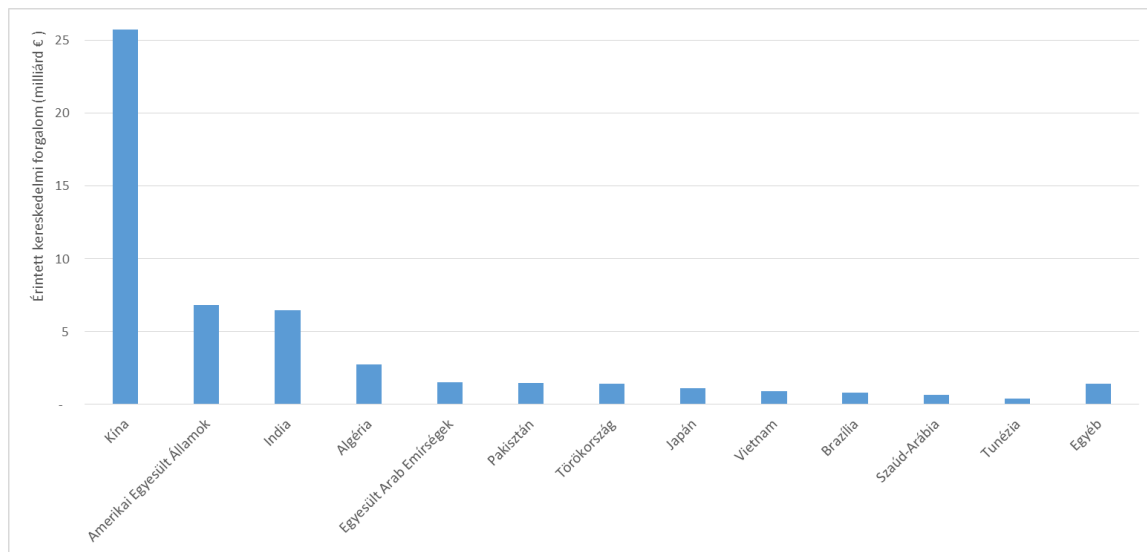
A 4. ábra azt is mutatja, hogy Kína, az Egyesült Államok, India és Algéria szerepelt az élmezőnyben, jóllehet különböző sorrendben, ami a 2018-ban nyilvántartásba vett új akadályok számát és az EU28 ezen új akadályok által érintett kereskedelmi forgalom nagyságát illeti. Ez a négy partner az EU28 2018. évi teljes kereskedelmének 81 százalékát (41,8 milliárd EUR) és az újonnan jelentett akadályok 40 %-át (18) képviseli.

4. ábra: A bejelentett új akadályok száma és az EU28 tekintetében érintett kereskedelem (milliárd EUR), kiválasztott partnerországok és régiók

A II. táblázat a 23 partnerország által 2018-ban bevezetett új kereskedelmi akadály által érintett kereskedelmi forgalmat ismerteti. A piacra jutást gátló új akadályok gazdasági hatásának értékelése azonban helyenként nem tükrözi teljes mértékben az akadályok valós hatását. Ez a helyzet az azonos termékekre vonatkozó, egymást átfedő korlátozások esetében vagy a szolgáltatások területén felmerülő vagy a horizontális típusú akadályok esetében, amelyeket nehéz számszerűsíteni.

II. táblázat: Az EU28-nak a partnerországok által 2018-ban jelentett új akadályok által érintett kereskedelmi forgalma (milliárd EUR)

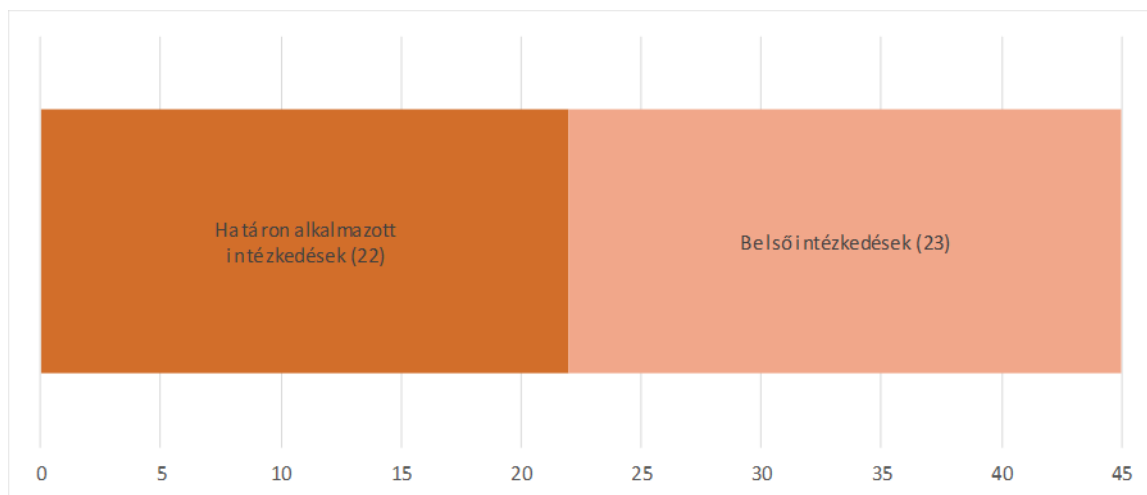

2. A 2018-ban jelentett új akadályok intézkedéstípusok szerinti bontásban

Az új akadályok intézkedéstípusok szerinti bontása hasonló nagyságrendű belső (23) és határon alkalmazott intézkedéseket (22) mutat, rávilágítva arra, hogy a harmadik országok továbbra is mindkét korlátozáscsomagot alkalmazzák.

A belső intézkedések nagy része címkézési előírásokat, adóintézkedéseket és új szabályozási előírásokat takar, amelyeket több harmadik ország is bevezetett. A határon alkalmazott intézkedések többsége állat- és növényegészségügyi korlátozás¹¹, valamint a megnövekedett vámokkal, vámkontingensekkel és kvótákkal kapcsolatos intézkedés volt. Ebben az évben két új akadályt jelentettek a szolgáltatások területén is.

¹¹ Az állat- és növényegészségügyi korlátozások tekintetében új akadályok merültek fel, amelyek révén a harmadik országok az egyes uniós tagállamok teljes területére vonatkozóan vezettek be exportkorlátozásokat ahelyett, hogy a korlátozásokat az állatbetegség által érintett területekre korlátozták volna. Ily módon nem ismerték el az EU régiókba sorolási politikáját. Az EU ezen és ehhez hasonló, 2018 előtt felmerült akadályok rendezésén munkálkodott.

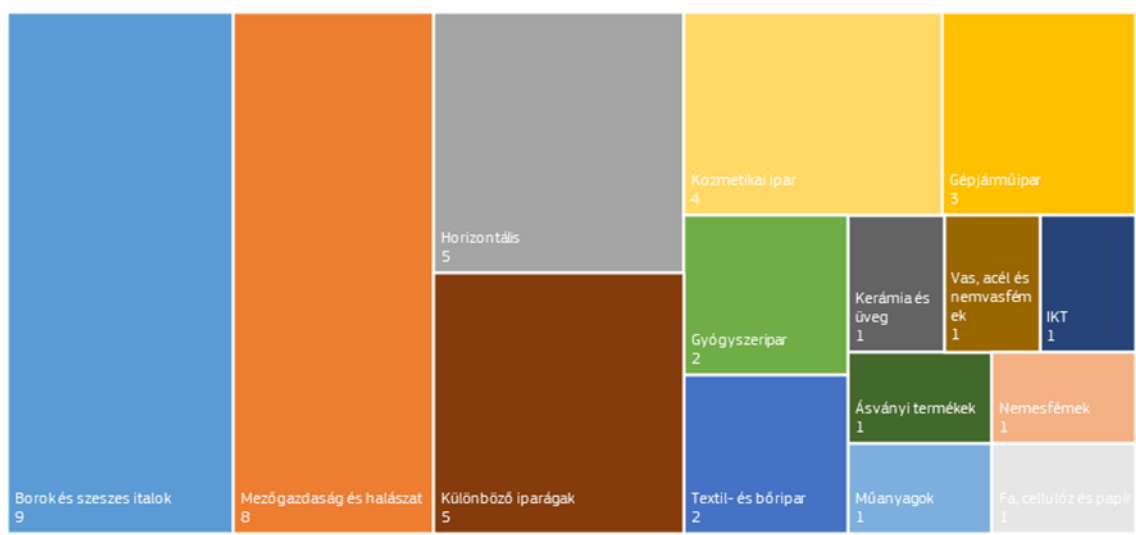
5. ábra: A 2018-ban bejelentett új kereskedelmi és befektetési akadályok típusonkénti bontásban (az intézkedések száma)

3. A 2018-ban jelentett akadályok ágazatok szerinti bontásban

A 2018-ban jelentett új akadályok az uniós kereskedelmet 13 speciális gazdasági tevékenységi ágazatban érintették, valamint horizontális vagy több területet érintő, általános akadályok formájában is.

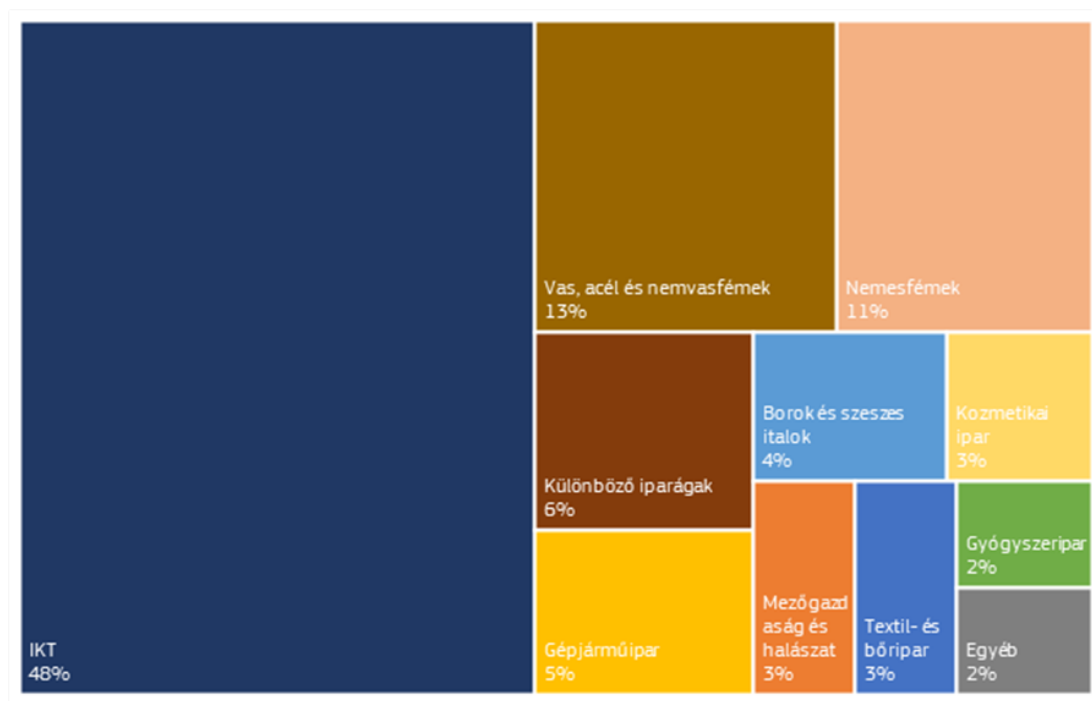
A legtöbb új akadályt a *borok és szeszes italok* (9), valamint a *mezőgazdaság és a halászat* (8) ágazatából jelentették. Ezen kívül összesen további tíz olyan akadályt is nyilvántartásba vettek, amelyek vagy teljesen horizontálisak (5)¹² vagy *különböző iparágakat* (5) érintő általános korlátozások voltak. 2018-ban a *kozmetikai ágazat* négy, és a *gépjárműipari ágazat* pedig három új akadállyal találta szemben magát, miközben a *gyógyszeriparban*, valamint a *textil- és bőriparban* egyenként két új akadály tűnt fel. Végül számos másik ágazatot érintett egy újonnan bevezetett kereskedelmi akadály: *IKT; kerámia és üveg; vas, acél és nemvasfémek; ásványi termékek; fa, papír és cellulóz; műanyagok és nemesfémek*.

¹² Ideértve a szolgáltatások kereskedelmével kapcsolatos két horizontális akadályt.

6. ábra: A 2018-ban bejelentett kereskedelmi és befektetési akadályok ágazati bontásban (az akadályok száma)

Az azonosított intézkedések száma fontos mutató, azonban az érintett kereskedelem elemzése jobban megvilágítja az egyes akadályok tényleges súlyát. A 7. ábra szerint az ipari ágazatok az érintett kereskedelem mintegy (97 százalék) tették ki, az akadályok pedig mindössze csupán három ágazatban merültek fel (*IKT; vas, acél és nemvasfémek; nemesfémek*), és a bejelentett új akadályok által érintett, összes EU28-export 72 százalékának feleltek meg.¹³

¹³ Az „Egyéb” kategóriába a következő gazdasági tevékenységek tartoznak: Kerámia és üveg; Ásványi termékek; Műanyagok; Fa, cellulóz és papír.

7. ábra: Az EU28 2018-ban bejelentett akadályok által érintett kereskedelmi forgalma ágazatonként (az érintett kereskedelmi forgalom százaléka)

II. A 2018-BAN JELENTETT FONTOSABB ÚJ KERESKEDELMI ÉS BEFEKTETÉSI AKADÁLYOK

Ez a fejezet azon kereskedelmi partnereknél felmerülő új akadályok elemzésével foglalkozik, amelyeknél négy vagy több akadályt vettek nyilvántartásba 2018-ban, és ami az EU potenciálisan érintett kereskedelmi forgalom oroszlánrészét (81 százalék) teszi ki; ezek név szerint: Kína, az Amerikai Egyesült Államok, India és Algéria.

A. AZ ÚJ AKADÁLYOK MINŐSÉGI ELEMZÉSE

1. Kína

Az EU–Kína közötti kereskedelmi kapcsolat a legösszetettebb kapcsolatok közé tartozik. Kína fontos piacot jelent az uniós vállalkozások számára, azonban a kétoldalú kereskedelmi kapcsolatunkat évek óta jelentősen befolyásolja a kereskedelemtorzulások és a piacra jutást gátló akadályok nagy száma, ami különböző rendszerszerűen felmerülő aggályokat is jelent: például a tömeges támogatásnyújtást, a technológiaátadásra vonatkozó kötelezettségeket, kapacitásfelesleget a hagyományos ágazatokban – például az acél- és az alumíniumiparban –, de egyre növekvő mértékben a csúcstechnológiai területeken is (Made in China 2025), vagy indokolatlan kiberbiztonsági és titkosítási szabályokat.

Ebben az összefüggésben Kína 2018-ban négy új akadályhoz folyamodott, ami megerősítette a tavalyi évben tapasztalt tendenciát – amikor rekordnak számító tíz új akadályról számoltak be. Ezek a fejlemények Kínát az EU számára a kereskedelmet leginkább korlátozó partnerré tették; az akadályok száma összesen 37. Összesítve: ez a négy új akadály együttesen akár 25,7 milliárd EUR értékben érintheti az uniós exportot.

Amint azt a tavalyi jelentés is kiemelte, a csúcstechnológiai iparágak területén Kína különböző kereskedelemkorlátozó intézkedéseket vezetett be, amelyeket átfogó iparpolitikai megfontolások és különböző kereskedelmi torzulások egészítettek ki a „Made in China 2025” stratégia keretében. 2018-ban az IKT területén Kína a 2017. június 1-jén hatályba léptetett kiberbiztonsági törvény működését szolgáló tucatnyi végrehajtási intézkedés mellé újabb intézkedéseket vezetett be. E fejlemények részeként a közbiztonságért felelős minisztérium **2018 júniusában nyilvános konzultációra bocsátotta a Minősített kiberbiztonsági védelemre vonatkozó rendelettervezet, amely többszintű kiberbiztonsági védelmi rendszer néven is ismert**, és amely a 2007. évi többszintű védelmi rendszer helyébe léphet. E szabályok célja, hogy minden információs rendszert biztonsági szintjüknek megfelelően osztályozzanak. Az érzékenység érzékelt szintje alapján a külföldi vállalatokat kizárhatják bizonyos piaci szegmensekből. Általánosságban problémát jelent, hogy a tervezet tág teret enged az értelmezésnek, mivel nem határoztak meg kulcsfogalmakat. Emellett megnövekedhet a bizonyítási teher a vállalkozások számára, több applikáció kerülhet indokolatlanul a magasabb kockázatú kategóriába, valamint szükségtelen tesztelési és tanúsítási előírások vonatkozhatnak a kriptográfiai alkalmazásokra. Az intézkedések a szellemi tulajdon szempontjából is aggodalomra adnak okot. Végezetül pedig a régóta napirenden lévő, az illetékes kínai

szabványügyi testületekhez való hozzáférés (TC 260 3. munkacsoport, Kiberbiztonsági szabványosítási technikai bizottság) kérdése még inkább sürgetővé vált ezzel a többszintű kiberbiztonsági védelmi rendszerrel együtt, az említett testületek által kidolgozott szabványokkal való kapcsolat miatt. Csak ez az egy akadály önmagában jelentős hatást gyakorolna az EU exportjára: az IKT- és az elektronikus ágazatban az érintett kereskedelmi forgalom értéke 24,9 milliárd EUR-ra tehető – azzal a megjegyzéssel, hogy ez az intézkedés valójában jelentős hatást gyakorolhat az uniós beruházásokra Kínában, és az IKT-ágazaton kívül más különböző csúcstechnológiai iparágakban is éreztetné hatását.

Emellett az **étkeztetési piacra szánt gáztöltésű konyhai habszifonok és patronok** forgalmazói is szembesültek nehézségekkel, amelyeket a „veszélyes áruk” tárolásának és forgalmazásának engedélyezésére vonatkozó, jelenlegi kínai szabályozási keretben foglalt, nem világos előírás okozott. Ez 383 millió EUR összegű exportot érint.

Harmadszor, az **élelmiszerszabályozásra vonatkozó szabványok** korlátozó élesztőtartalmat határoztak meg, ami megghiúsította bizonyos sajtok uniós exportját és késedelmet okozott a sterilizált tej kivitelére vonatkozó engedélyezési eljárásokban. Ez mintegy 469 millió EUR összegű exportot érinthet.

Végül pedig Kína – 2017 decemberében és 2018 májusában közzétett intézkedések révén – felülvizsgálta a **sómonopóliumra vonatkozó szabályait**. Ennek következtében a kínai vámhatóságok ténylegesen leállították a só behozatalát, és a szabályok előírják, hogy csak kijelölt só-nagykereskedelmi vállalkozások lehetnek a só viszonteladói Kínában. Nem egyértelmű, hogy kijelölhetők-e külföldi vállalatok.

Miközben az EU kihasználta minden lehetséges csatornát a Kínával felmerült kihívások kezelésére, kétoldalú párbeszédek keretében (gazdasági és kereskedelmi munkacsoport, IKT-párbeszéd, kiberbiztonsági munkacsoport, kereskedelmi és beruházási politikai párbeszéd, magas szintű gazdasági párbeszéd, csúcstalálkozó), valamint multilaterális fórumokon (különböző WTO-bizottságok), a közelmúltbeli fejlemények további jól összehangolt erőfeszítéseket tesznek szükségessé annak érdekében, hogy hatékonyabban lehessen rendezni a piacra jutási kérdéseket Kínával.

Ezzel párhuzamosan az olyan helyzetekben, amikor a párbeszédek nem vezettek kielégítő eredményre, a Bizottság tétovázás nélkül, határozottan fellépett a nemzetközi kereskedelmi szabályok érvényre juttatása érdekében: 2018. június 1-jén az EU vitarendezési eljárást (DS549) kezdeményezett a WTO-ban „a technológiatranszferre vonatkozó kínai intézkedések” ellen, amelyek aláássák az európai vállalatok szellemi tulajdon-jogát. Ezzel egyidejűleg egyértelművé vált, hogy bizonyos kereskedelemtorzulások a globális kereskedelmi rendszer integritását fenyegetik. Az EU továbbra is maximálisan ki fogja használni a rendelkezésére álló széles eszköztárát annak érdekében, hogy kezelje a kereskedelmet torzító gyakorlatokat a jelenlegi nemzetközi szabálykönyv szerint, azonban az is nyilvánvalóvá vált, hogy a WTO szabályait korszerűsíteni kell annak érdekében, hogy valódi és tartós megoldásokat lehessen találni. Ennek keretében a WTO reformjával foglalkozó kétoldalú munkacsoportot hoztak létre a 2018. évi EU–Kína csúcstalálkozón.

Folytatódnak az átfogó beruházási megállapodásról szóló tárgyalások annak érdekében, hogy megkönnyítsék az uniós vállalkozások számára a beruházási piachoz való hozzáférés feltételeit Kínában. A 2018. évi EU–Kína csúcstalálkozót követően a felek piacra jutási ajánlatokat tettek egymásnak.

2. Amerikai Egyesült Államok

Az EU és az Egyesült Államok között a világ legnagyobb gazdasági kapcsolata áll fenn. Az EU-ban és az Egyesült Államokban 15 millió munkahelyet támogató transzatlanti gazdaság miatt az EU–USA együttműködés alapvető fontosságú a jelentős kereskedelmi forgalom és a multilaterális kereskedelmi rendszer stabilitása érdekében.

Az EU és az USA közötti kereskedelmi feszültségek növekedtek 2018-ban, mivel az USA négy új kereskedelmi akadályt vezetett be; ezzel az akadályok száma összesen 23-ra emelkedett. Egy kérdést sikerült megoldani 2018-ban, azonban a fennmaradó három akadály mintegy 6,8 milliárd EUR értékű uniós exportot érint¹⁴.

Az EU és az USA közötti kereskedelmi feszültségek főleg amiatt fokozódtak, hogy 2018. június 1-jén az EU acélkivitelére (25 %-os) és alumíniumkivitelére (10 %-os) ún. „**232. szakasz**” szerinti **kiegészítő vámot** vetettek ki állítólagosan nemzetbiztonsági okokból. Az EU gyorsan és arányosan reagált ezekre az intézkedésekre azzal, hogy konzultációkat kezdeményezett a WTO vitarendezési egyetértése keretében, az egyensúlyt az Egyesült Államokból 2,8 milliárd EUR értékben behozott, kiválasztott áru megvámolásával állította helyre; valamint saját védintézkedéseket vezetett be annak érdekében, hogy megakadályozza a kereskedelem potenciális eltérítését és védje az európai vállalkozásokat az egyesült államokbeli intézkedések közvetett negatív hatásaival szemben.

Emellett a gépjárművek és gépjárműalkatrészek USA általi behozatalával kapcsolatosan 2018 májusában indított, nemzetbiztonsági dimenziójú külön vizsgálat komoly aggodalomra ad okot az EU számára, mivel bármely kedvezőtlen intézkedés jelentős hatással lehet a kétoldalú transzatlanti kereskedelemre¹⁵.

Juncker elnök és Trump elnök ilyen előzmények után találkozott 2018. július 25-én. Az eszmecseréjük sikeres volt, és az elnökök között megállapodás született arról, hogy új fejezetet nyitnak a kereskedelmi kapcsolatokban annak érdekében, hogy megkönnyítsék a kereskedelmet és enyhítsék a kereskedelmi feszültségeket. A 2018. július 25-i közös nyilatkozat egy sor munkafolyamatot határozott meg e célkitűzés elérése érdekében. Ezenfelül az EU és az USA megállapodott arról, hogy a közös menetrenddel összefüggő munkafolyamat során a felek tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely ellentétes a megállapodásuk szellemével.

¹⁴ Ezt az összeget az érintett termékek 2018. évi kereskedelmi forgalma alapján számolták ki az ebben a jelentésben alkalmazott módszerrel összhangban.

¹⁵ Nagyon jelentős további akadályt jelentene, ha az USA meghozná ezeket az intézkedéseket.

A közös nyilatkozat hatályán kívül eső, másik, a közelmúltban bevezetett kereskedelmi akadály egyrészt a **US Tax Cuts and Jobs Act 2017** (a 2017. évi, USA-beli adócsökkentési és foglalkoztatási törvény) két konkrét rendelkezése: az adóalap-eróziót sújtó és visszaélés elleni törvény (BEAT), amelyben megjelennek bizonyos hátrányos megkülönböztetést eredményező szempontok, valamint a külföldről származó mobil jövedelmek adókedvezményéről szóló törvény (FDII), amely tiltott támogatást eredményezhet. Az EU-nak aggályai vannak azzal kapcsolatban, hogy a két rendelkezés negatívan hatna az európai vállalkozásokra (nevezetesen a bankokra és a biztosítókra), és aggályait politikai, valamint technikai szinten is felvetette az egyesült államokbeli partnereknek.

Másrészt az egyes vámbesorolásokra vonatkozó eltérések, vagyis az a tény, hogy az USA vámigazgatása nem követi a Vámigazgatások Világszervezetének a **többrétegű parketta vámügyi szempontból történő besorolását**, azt eredményezi, hogy 0 %-os behozatali vám helyett 5 %-os vagy akár 8 %-os behozatali vámot vetnek ki, ha a többrétegű parketta rétegelt falemeznek minősül.

Végezetül sikerült elhárítani 2018-ban a „**Formaldehid-törvény**” keretében bevezetett akadályt, amely formaldehid-kibocsátásra vonatkozó szabványokat határoz meg a belföldön gyártott és importált kompozit fatermékek esetében. A problémát az okozta, hogy a szabálynak való megfelelésre vonatkozóan korábbi határidőt (2018. június) jelentettek be az eredetileg bejelentett (2018. december) helyett. Ennek következtében néhány uniós vállalatot hátrányosan érintett a rövid határidő, különösen a már az Egyesült Államokba tartó szállítmányok esetében. Az Amerikai Egyesült Államok adminisztrációjánál (és Környezetvédelmi Ügynökségénél) történő közbenjárást, valamint az uniós érdekelt felekkel folytatott konzultációt követően megerősítést nyert, hogy a probléma megoldódott, és az Amerikai Egyesült Államok vámhatóságai nem tartottak fel semmilyen szállítmányt.

Különös figyelmet érdemel, hogy még nem oldódott meg a nyolc uniós tagállam (Belgium, Hollandia, Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Németország, Portugália és Lengyelország) Egyesült Államokba irányuló **alma- és körtekivitelét engedélyező végleges szabály** közzétételének indokolatlan elhúzódásával kapcsolatos kérdés. A kérelem 2008 óta függőben van, a végleges szabály közzététele pedig – az egészségügyi és növényegészségügyi indokok hiányának ellenére – indokolatlanul késlekedik.

3. India

A 2018-as évet Indiában a folyamatos protekcionista tendencia és az uniós behozatal előtt álló akadályok bizonyos mértékű bővülése jellemezte. Ez magában foglalta a kulcsfontosságú ágazatok áruira kivetett korlátozó behozatali vámokat, a mezőgazdasági behozatalra vonatkozó állat- és növényegészségügyi korlátozásokat, valamint a különböző formákat öltő, egyre növekvő számú, kereskedelemtechnikai akadályokat, ezen belül az elfogadott nemzetközi szabványoktól való eltéréseket is. Az uniós gazdasági szereplők számára további nehézséget okoztak a kormányzati beszerzések helyi tartalmi követelményei, valamint a külföldi befektetések védelmi keretének hiánya.

Ezzel kapcsolatosan 2018-ban öt új kereskedelmi akadályt vettek nyilvántartásba, ezzel a kereskedelmi akadályok száma összesen 25-re emelkedett. Ezek közül egy akadályt sikerült részben megoldani 2018-ban, azonban a fennmaradó négy akadály mintegy 6,5 milliárd EUR értékű uniós exportot érint.

Az új akadályok közül az egyik a **kozmetikai termékek nyilvántartásba vételi eljárását** érinti, amelynek során a behozatallal szemben hátrányosan megkülönböztető, nyilvántartásba vételi követelményeket írnak elő, és eltérnek a nemzetközileg elfogadott szabványoktól, egy másik pedig a **csiszolt gyémántokra vonatkozó behozatali vámok** újabb emelésével kapcsolatos – hat év alatt ez már a negyedik ilyen vámemelés. Ezek az új akadályok, amelyek még az indiai hatóságokkal folytatandó részletes megbeszélések tárgyát képezik, jelentős összegű, mintegy 6,1 milliárd EUR uniós exportot érintenek, és komoly akadályt jelenthetnek az EU Indiával folytatott kereskedelmének.

A **gépjárműipari ágazatban** régóta fennálló magas vámok és adók mellett India az évek során több mint 1000 új országspecifikus **szabványt** vezetett be, amelyek egyre nagyobb része nem egyezik meg a nemzetközileg elfogadott szabványokkal. Ezen intézkedések együttesen megakadályozzák, hogy az európai gyártók azonos feltételek mellett versenyezzenek a helyi gyártókkal, és befolyásolják a jelenleg 144 millió EUR összegű kereskedelmi forgalmat. Ez az összeg viszonylag alacsonynak számít egy olyan ágazatban, amelyben az uniós kivitel hagyományosan magas, ez is jelzi az európai vállalkozók korlátozott piacra jutási lehetőségeit ebben a jelentős ágazatban.

Ezenfelül az Indiai Élelmiszer-biztonsági és Szabványügyi Hatóság (FSSAI) 2018. áprilisban az élelmiszerbiztonságról és szabványokról szóló új rendeletet tett közzé, amely új **szabványokat tartalmaz a desztillált szeszes italokra, a borra és a sörre** vonatkozóan. Néhány pozitív eleme ellenére a rendelet olyan rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek károsítanák az Indiába irányuló mintegy 193 millió EUR összegű uniós importot. Ezek közé tartozik például a földrajzi árujelzők el nem ismerése, a nemzetközi szabványoktól és gyakorlattól eltérő műszaki leírások vagy a túlzó címkézési követelmények.

Kedvező, hogy részben már sikerült elhárítani a 2018-ban bejelentett egyik új akadályt, amely **kötelező állategészségügyi tanúsítványt írt elő a bőrárak behozatalára** vonatkozóan, és amelyet e jelentés elhárított akadályokkal foglalkozó részében is vizsgálunk.

Ezen új akadályok mellett egy meglévő akadályra vonatkozó további kedvezőtlen fejleményt is meg kell említeni, mivel India folytatta a 2014-ben elkezdett, az **IKT-termékekre kivetett vámok növelésének** negatív tendenciáját. A legutóbbi vámemeléseket 2018 októberében vezették be, tovább bővítve a terméklistát és növelve az azokra alkalmazott vámokat. A megemelt vámok számos IKT-termék, például bázisállomások, mobiltelefonok, valamint azok alkatrészei és

tartozékai behozatalára is kihatnak, körülbelül 800 millió EUR összegben¹⁶. A Bizottság 2019. április 2-án eljárást kezdeményezett a WTO-nál ezen intézkedésekkel kapcsolatban¹⁷.

Amint azt az Indiára vonatkozó új uniós stratégia¹⁸ is hangsúlyozza, az EU nagyra értékeli stratégiai partnerségét Indiával és teljes mértékben tisztában van a kétoldalú gazdasági és kereskedelmi kapcsolatokban rejlő kiaknázatlan lehetőségekkel és kölcsönös előnyökkel. Ezért az EU teljes mértékben elkötelezett amellett, hogy építő jelleggel együttműködjön Indiával az üzleti környezet javítása, a kedvezőbb és méltányosabb piacra jutás és a beruházásvédelem érdekében. Ezzel kapcsolatban az EU következetesen cselekedett és továbbra is éberrel figyeli az új és régóta fennálló akadályokat Indiában. Az EU és India rendszeres kétoldalú kereskedelmi párbeszédet folytat, amelynek célja a kereskedelmi akadályok kezelése az EU–India albizottság és annak szakértői munkacsoportjai keretében, például állat- és növényegészségügyi kérdésekről, valamint a kereskedelem technikai akadályairól. Ez azonban egy fokozatos folyamat, amely tavaly csak korlátozottan tudta eloszlatni az EU aggályait. Az uniós exportőrök nehézségei, és a megoldások elmaradása láthatóan az indiai kormány azon gazdasági prioritásához kapcsolódik, amelynek célja, hogy India gyártóközponttá váljon, mindenekelőtt a „Make in India” kezdeményezés révén, amely a közvetlen külföldi befektetések bevonására törekszik, azonban nem tulajdonít fontosságot a kereskedelem nyitottságának.

4. Algéria

A földközi-tengeri térségben 2018-ban is folytatódott az e jelentés 2017. évi kiadásában beazonosított növekvő protekcionizmus. A régióban (Algéria, Egyiptom, Izrael, Libanon, Marokkó és Tunézia) 36-ra emelkedett a kereskedelmet és befektetést gátló akadályok száma, jelenleg Algéria rendelkezik a legtöbb akadállyal (10), utána Egyiptom (8) és Izrael (6) következik.

Az uniós kivített akadályozó hosszú ideje fennálló akadályokon felül, valamint a konstruktív párbeszéd iránti folyamatos uniós elkötelezettség ellenére 2018-ban Algéria öt új akadályt vezetett be Indiával egyetemben, főleg az uniós kereskedelmi partnerekkel szemben. Az egyik problémát sikerült megoldani 2018-ban, azonban ezen akadályok összesített hatása továbbra is nagyon jelentős, mivel az érintett uniós export értéke mintegy 2,7 milliárd EUR-t tesz ki.

Először is, a költségvetési törvénnyel és a 2018. január 7-én elfogadott, ahhoz kapcsolódó végrehajtási rendelettel Algéria egy széles körű, ideiglenes **importtilalmat** vezetett be 45 termékcsaládba tartozó 851 termékre, majd a tilalmat később májusban 877 termékre

¹⁶ Mivel ez az akadály nem tekinthető új akadállynak 2018-ban, ezért ez összeg nem szerepel az érintett kereskedelmet összesítő számítások között.

¹⁷

<http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2001><http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2001>

¹⁸ Lásd az EU Indiára vonatkozó stratégiájának elemeiről szóló közös közleményét:

(https://eeas.europa.eu/delegations/india/54057/joint-communication-elements-eu-strategy-india_en)

és az Indiára vonatkozó uniós stratégiáról szóló tanácsi következtetéseket:

(<https://www.consilium.europa.eu/media/37410/st14638-en18.pdf>).

kiterjesztette (az intézkedést 2019-ben még egyszer módosították). A 2018. évi költségvetési törvény egy 129 tarifacsoportot tartalmazó jegyzéken jelentősen **megemelte a vámokat**. Ez a jegyzék az európai exportőrök számára olyan fontos termékeket tartalmaz, mint például a telefon-alkatrészek, modemek, kábelek és elektromos készülékek, a vámok pedig akár 60 % -ot is elérnek.

Ezenkívül az európai hajózási társaságokat nagyon hátrányosan érintett, két új, 2018-ban bevezetett intézkedés.¹⁹ Először is, 2018. január 1-jétől **héakötelezettséget** írtak elő. A szállító hajók által nyújtott, és a rakományukhoz kapcsolódó szolgáltatásokra jelenleg 19 % -os héakulcs vonatkozik. Az algériai hajózási társaságokkal ellentétben – amelyekre az Európai Unió tagállamaiban nulla százalékos héakulcs vonatkozik – az európai hajózási társaságok nem igényelhetik vissza a hozzáadottérték-adót. Másodszor, 2018. május 20-tól egy új körlevél az algériai vámhatóságot jelölte ki arra, hogy illetékes hatóságként véletlenszerű alapon határozza meg azokat a **szárazkikötőket, ahova a hajókat irányítják az áruk kirakodására** Algír kikötőjében. A körlevél komoly működési, jogi és pénzügyi problémákat okoz az európai hajózási társaságok számára.

Az EU minden lehetséges fórumon (társulási tanács, társulási bizottság, kereskedelmi albizottság és egyéb illetékes albizottság) próbálta megoldani az algériai hatóságokkal a különböző meglévő és újonnan bevezetett kereskedelem korlátozó intézkedést, valamint egy magas szintű munkacsoport is létrejött 2018-ban e kérdések megtárgyalására, annak érdekében hogy közösen elfogadott megoldást találjanak az EU–Algéria közötti társulási megállapodás keretében. Ezen erőfeszítések ellenére Algéria továbbra is egyoldalúan lépett fel, kereskedelmi akadályokat vezetett be, és a piacra jutás szempontjából az EU egyik legnagyobb kihívást jelentő kereskedelmi partnerévé vált. A Bizottság minden erőfeszítést meg fog tenni a helyzet javítása érdekében.

Végezetül, amint az a fentiekben szerepel, sikerült elhárítani az egyik, 2018-ban bevezetett új akadályt. Az algériai hatóságok előírták az importőrök számára, hogy a származási országban kiállított, **szabad mozgást engedélyező tanúsítványt** nyújtsanak be. Az intézkedés nem pontosította, hogy melyik hatóságnak kellett volna kiadnia a tanúsítványt és az intézkedés gyakorlati végrehajtása sem volt mindig következetes, így jogbizonytalanságot idézett elő a gazdasági szereplők körében és ezzel potenciálisan hatással volt minden uniós tagállamból származó behozatalra. Az újonnan létrehozott EU–Algéria Kereskedelmi Kapcsolattartó Csoport 2018. áprilisi ülésén, és az uniós érdekelt felek piacra jutási partnerségünk keretében történő közreműködésének köszönhetően a Bizottság benyújtotta Algériának az összes uniós tagállam kereskedelmi kamarája által kibocsátható formanyomtatvány mintáját. 2018 májusában az algériai hatóságok hivatalosan megerősítették, hogy a javasolt formanyomtatványt elfogadták, lehetővé téve ezzel minden uniós exportőr számára, hogy megfeleljen az előírásnak. Ez kedvező fejlemény, azonban az uniós vállalatok piacra jutásának általános helyzete a még fennálló akadályok száma és hatása miatt komoly aggodalomra ad okot.

¹⁹ Az uniós hajózási társaságokra gyakorolt potenciális gazdasági hatást nem lehetett számszerűsíteni.

III. A 2018-BAN ELHÁRÍTOTT, FONTOSABB KERESKEDELMET ÉS BEFEKTETÉST GÁTLO AKADÁLYOK

Ez a fejezet azt a 35 akadályt elemzi, amelyet 2018-ban sikerült teljesen vagy részlegesen elhárítani 25 különböző országban, továbbá meghatározza az Európai Bizottság kereskedelmet és befektetést gátló akadályok kezelésére irányuló stratégiáját.

A. A KERESKEDELMET ÉS A BEFEKTETÉSEKET GÁTLO AKADÁLYOK KEZELÉSÉRE ALKALMAZOTT UNIÓS STRATÉGIA

Ebben az egyre növekvő protekcionizmus jellemezte világban a Bizottság munkájának alapvető feladatává vált a kereskedelmi akadályok elhárítása. Ennek érdekében megerősödött az EU piacra jutási stratégiája, fokozódott az uniós intézmények és az érdekelt felek közötti koordináció, optimalizálódott az akadályok fontossági sorrend szerinti rangsorolása, valamint javult a kommunikáció és a tájékoztatás. Ennek eredményeképpen 2015-ben 23 akadályt kezeltek, 2016-ban 20 akadályt hárítottak el, 2017-ben pedig rekordszámú 45 akadályt orvosoltak sikeresen, és 2018-ban 35 akadályt távolítottak el. A jelenleg hivatalban lévő Bizottság megbízatása idején összesen 123 akadály hárult el. Ez az eredmény tükrözi, hogy a jelenlegi, nagyobb mértékben egyeztetett globális kereskedelmi környezetben nagyobb prioritást kap a végrehajtás és a jogérvényesítés. Emellett a piacra jutási stratégiánk különböző csatornáin korai előrejelző rendszerként is szolgálnak az akadályok felmerülésük előtti megelőzésére.

Az uniós vállalatok különböző csatornákat használhatnak a kereskedelmet és befektetéseket gátló akadályok Bizottságnak történő bejelentésére. A kereskedelmi akadály kezelésére a Bizottság az akadály meghatározását követően a széles körű eszköztárára hagyatkozik.

1. számú eszköz: Diplomáciai fellépések. Folyik a diplomáciai munka, amelynek során az Európai Bizottság, az Európai Külügyi Szolgálat, az uniós tagállamok és az ipar szorosan együttműködik az uniós küldöttségek és a tagállamok harmadik országokban működő nagykövetségeinek hálózata révén. Ez a tevékenységek széles körét foglalja magában – a kereskedelemtechnikai projektektől — mint például a párbeszédok és bizottságok — a hivatalos demarsokig, ilyenek például a biztosok magas szintű missziói, valamint a miniszteri és elnöki tevékenységek. Amennyiben ez fokozza a munkánk hatékonyságát, az intézkedéseket összehangoljuk hasonló gondolkodású partnereinkkel. Ezzel kapcsolatban azt is érdemes megjegyezni, hogy a Bizottság folytatta az európai gazdasági diplomáciai kezdeményezésének előmozdítását, és lezárta a 107 országot lefedő, gazdasági diplomáciai prioritások meghatározásának első ciklusát. Ezen országok szinte mindegyikében kulcsfontosságú prioritásként szerepel a piacra jutás, ezt a helyszínen tevékenykedő valamennyi szereplő – tagállamok, vállalkozói szövetségek és uniós küldöttségek – együttes erőfeszítései segítik annak érdekében, hogy e területen haladás történjen, és az akadályokat el lehessen hárítani.

2. számú eszköz: Vitarendezés. A vitarendezés területén a rendszeres WTO-bizottsági munkát a Bizottság fáradhatatlan tevékenysége egészíti ki. Az EU 2018-ban két új WTO-vitát

kezdemenyezett: egyet az USA acél- és alumíniumipari intézkedései ellen (DS548) és egy másikat pedig Kína technológiatranszferrel kapcsolatos intézkedései ellen (DS549). Az EU megfeleléségi eljárást is kezdeményezett Oroszország sertéshúsimportra vonatkozó intézkedéseivel kapcsolatban (a DS475 sz. ügyben). Az EU fellépett annak érdekében, hogy megfelelően teljesítsék a WTO-szabályokat az alábbi harmadik országok: például Oroszország a vámokkal (DS485) és a könnyű haszongépjárművekre vonatkozó dömpingellenes intézkedésekkel kapcsolatos vitákban (DS479), valamint Kína a nyersanyagokról szóló harmadik vitában („Nyersanyagok III”, DS 509). A WTO végleges ítéletet hozott az EU Brazíliával szembeni, széles körű, import-helyettesítési intézkedésekkel kapcsolatban felmerült vitájában, ami megerősítette az uniós álláspontot, miszerint ezek az intézkedések megsértették a WTO-szabályokat. Az EU jelenleg megint kiemelt figyelmet fordít erre a helyzetre annak biztosítása érdekében, hogy ezen ítéleteket megfelelően végrehajtsák.

Az EU először kért konzultációt a (Koreai Köztársasággal fennálló) kétoldalú szabadkereskedelmi megállapodásban szereplő, fenntartható fejlődéssel kapcsolatos kötelezettségvállalásokkal kapcsolatban. Az Ukrajnával kötött társulási megállapodás (faexporttilalom) keretében nemrég indult eljárás – ami valójában egy 2019-es fejlemény – azt bizonyítja, hogy szükség esetén a Bizottság habozás nélkül kétoldalú vitarendezéshez folyamodik, amint azt a szabadkereskedelmi megállapodásai is előírják.

Végül kiegészítő eszközként a Bizottság – az exportőrök kérésére – alkalmazhatja a kereskedelem akadályairól szóló rendeletben előírt eljárást, amit például Törökország esetében papírtermékek vonatkozásában 2017-ben meg is tett. Ez a mechanizmus lehetővé teszi az érdekelt felek részére, hogy felkérjék a Bizottságot, mérlegelje a vitarendezés igénybevételét. A kereskedelem akadályairól szóló rendelet szerinti vizsgálatok is elősegíthetik, hogy a hivatalos WTO-ügy megindítása előtt tárgyalásos megoldásra törekedjenek az érintett országgal. Ez az akadályok gyorsabb elhárításához vezet, ami pedig vállalkozásaink és fogyasztóink javát szolgálja.

3. számú eszköz: Uniós szabadkereskedelmi megállapodások. A piacra jutás érdekében folytatott munkánk során feltárt akadályok közvetlenül kereskedelmi tárgyalásokon kerülnek megvitatásra – vagy ahol szabadkereskedelmi megállapodások vannak érvényben, a vonatkozó végrehajtási mechanizmusok – annak biztosítása érdekében, hogy a piacra jutási prioritások hatékonyan érvényesüljenek. A jelenleg hivatalban lévő Bizottság folytatta nagyívű menetrendjét, a kiegyensúlyozott kereskedelmi és beruházási megállapodások széles körének további bővítésével. Ez nyolc megállapodás végrehajtását eredményezte 15 országgal²⁰, ezzel az EU-nak jelenleg világszinten összesen 40 kereskedelmi megállapodása van 72 partnerrel.

²⁰ A legutóbbi ilyen megállapodás Japánnal jött létre, amelyet a felek 2018. decemberben ratifikáltak, és amely 2019. február 1-jén lépett teljes körűen hatályba; valamint a Szingapúrral kötött szabadkereskedelmi megállapodás és beruházásvédelmi megállapodás. A Bizottság elfogadta és benyújtotta a Tanácsnak a Vietnámmal kötött szabadkereskedelmi megállapodás és beruházásvédelmi megállapodás szövegét, amely jelenleg még aláírásra vár.

Intenzív tárgyalási menetrendünk rohamos léptekkel folytatódik²¹. Ezenfelül a megállapodások felülvizsgálására kerül sor, nem utolsósorban a meglévő keret által le nem fedett új akadályok felszámolása érdekében²².

A Bizottság megerősítette végrehajtási és jogérvényesítési erőfeszítéseit annak biztosítása érdekében, hogy a vállalkozások – azon belül a kkv-k – részesülhessenek a meglévő kötelezettségvállalások előnyeiből. Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok előfordulása esetén az EU rendelkezik eszközökkel, és azokat hatékonyan alkalmazza a kereskedelmi akadályok felszámolására, a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok védelmére és végrehajtására, vitarendezési eljárások indítására, valamint piacvédelmi intézkedések bevezetésére – továbbá javította a jogérvényesítési tevékenységeinek részét képező különböző pillérek összehangolását. E tekintetben a Bizottság 2018-ban elfogadta az uniós szabadkereskedelmi megállapodások végrehajtásáról szóló második jelentését²³, közzétette jelentését a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok harmadik országokban történő védelméről és végrehajtásáról²⁴, valamint közzétette 36. éves jelentését az Európai Unió dömpingellenes, szubvencióellenes és piacvédelmi tevékenységéről²⁵.

B. A 2018-BAN ELHÁRÍTOTT AKADÁLYOK ÁTTEKINTÉSE

A piacra jutással kapcsolatos partnerségünk keretében az összes érdekelt fél együttes erőfeszítésének köszönhetően 2018-ban összesen 35 akadályt sikerült teljes mértékben vagy részlegesen elhárítani 25 különböző harmadik országban, nagyrészt 8 gazdasági tevékenységet folytató ágazatban, valamint horizontálisan. A számszerűsíthető akadályok számbavételekor a 2018-ban elhárított kereskedelmi akadályok által érintett uniós kivitel elérte a 7,8 milliárd EUR-t az EU28 esetében²⁶.

1. A 2018-ban elhárított akadályok harmadik országok szerinti bontásban

A 8. ábra azokat a harmadik országokat mutatja be, ahol sikerült rendezni az akadályokat. 2018-ban Egyiptom állt az első helyen három elhárított akadállyal, utána Brazília, Törökország, Argentína, Kína, Dél-Korea, India, Algéria és Oroszország következik (országanként két akadály). Az európai vállalkozásokat korlátozó tizenhat további, másik harmadik országban felmerülő kereskedelmi akadály eltávolítására is sor került 2018-ban.

²¹ Jelentős előrelépések történtek a Mercosurral folytatott intenzív tárgyalásokon; a Bizottság emellett kereskedelmi tárgyalásokat kezdeményezett Ausztráliával és Új-Zélanddal is. A Tunéziával kötendő mélyreható és átfogó szabadkereskedelmi térség érdekében folytatott tárgyalások is folyamatban vannak.

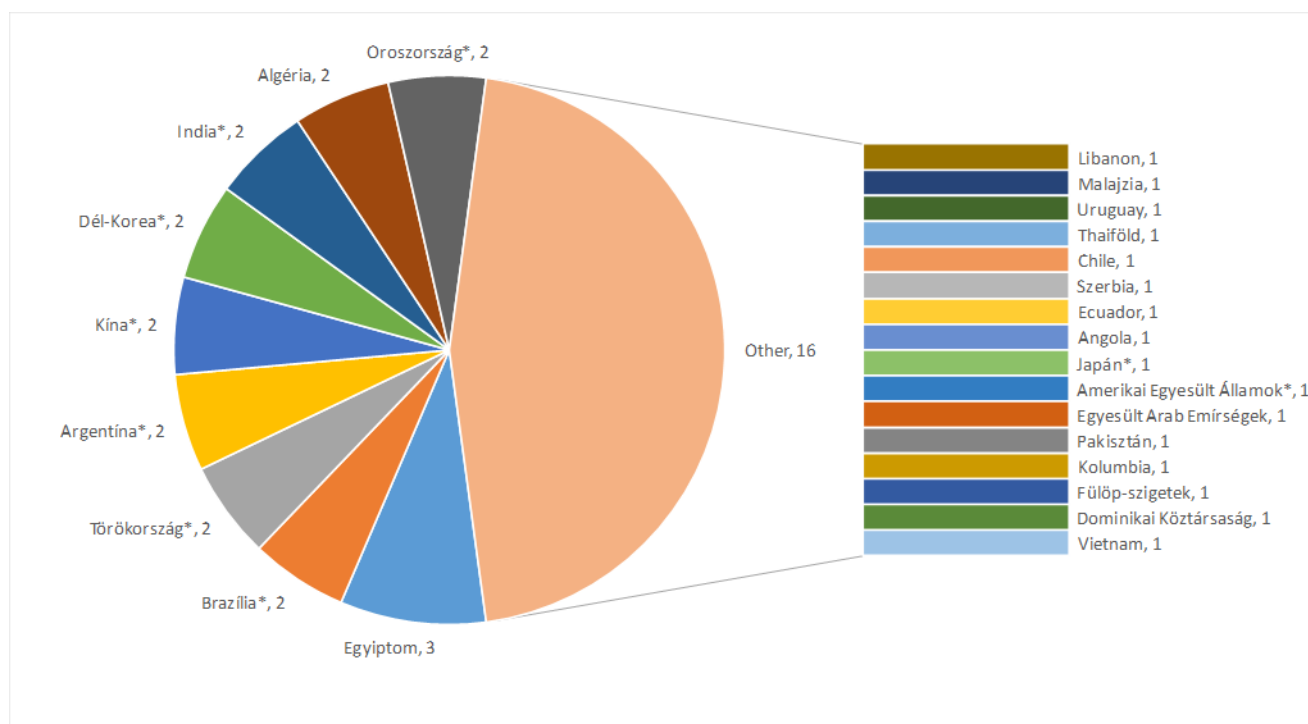
²² Politikai szintű megállapodás született Mexikóval a kereskedelmi megállapodás korszerűsítése céljából, és jelenleg Chilével is folynak tárgyalások.

²³ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/october/tradoc_157468.pdf

²⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/march/tradoc_156634.pdf

²⁵ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/july/tradoc_157212.pdf

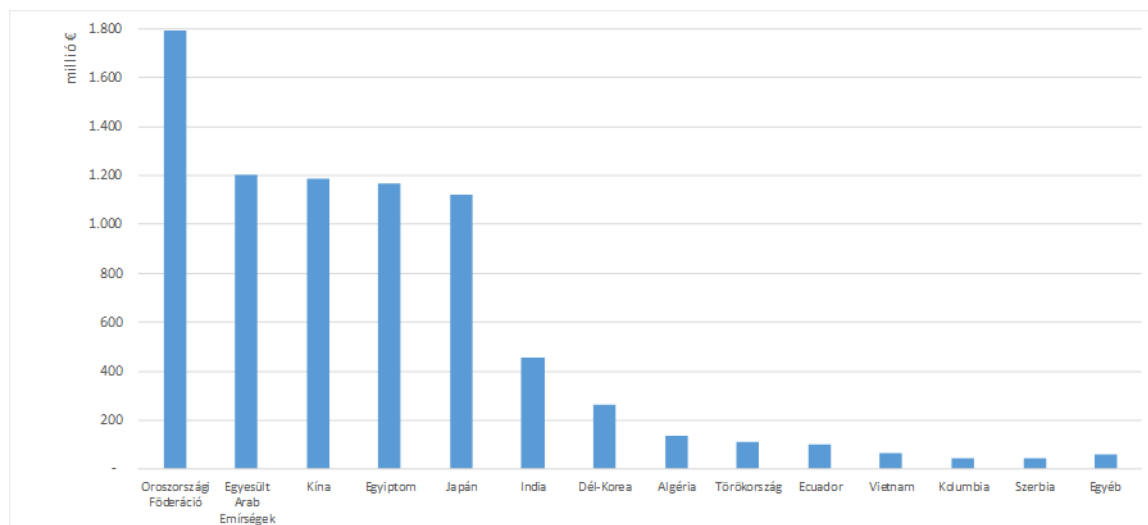
²⁶ Az előző évben a 45 akadály eltávolításának megfelelő összeg 8,2 milliárd EUR-t tett ki.

8. ábra: A 2018-ban elhárított akadályok földrajzi lebontása (* – G20 országok)

Az elhárított akadályok által érintett kereskedelem értéke alapján (III. táblázat) a legjelentősebb akadályokat Oroszországban sikerült megszüntetni. Ez az összes érintett kereskedelmi forgalom 23 százalékának felel meg, azt követi az Egyesült Arab Emírségek (16 százalék) és Kína (15 százalék). Az elhárított akadályok által érintett kereskedelmi forgalom 18 százaléka a dél-mediterrán országokban valósult meg.

III. táblázat: Az EU28 2018-ban elhárított akadályok által érintett kereskedelmi forgalma, partnerországoként (millió EUR)²⁷

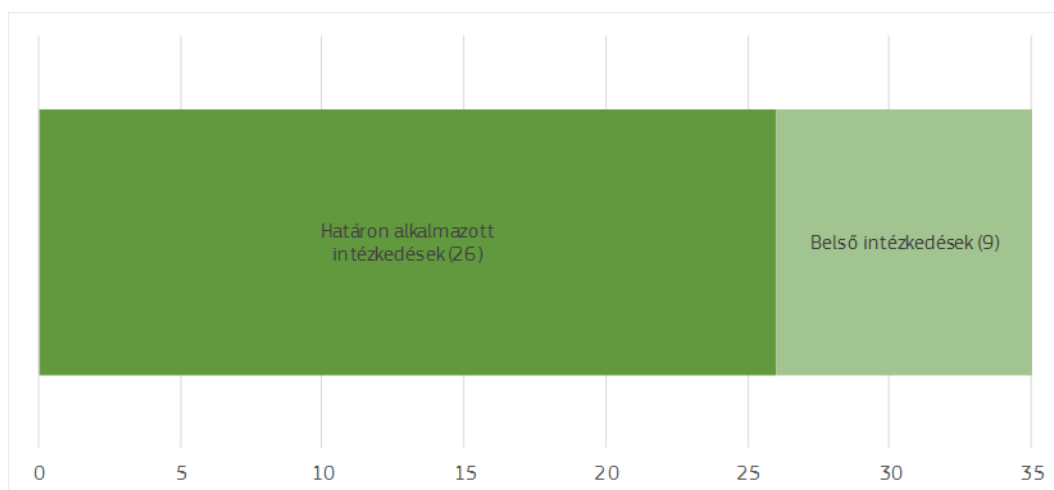
2. A 2018-ban elhárított akadályok intézkedéstípusok szerint

A piacra jutási partnerségi törekvéseink nagyobb mértékben segítették elő a határon alkalmazott intézkedések (26), mint a belső intézkedések eltávolítását (9). Ez hasonló a tavalyi év megállapításához, amikor 34 határon alkalmazott és tizenegy belső intézkedést sikerült rendezni.

A 2018-ban megszüntetett határon alkalmazott intézkedések majdnem egyharmada a mezőgazdasági és halászati ágazatban felmerülő állat- és növényegészségügyi kérdésekhez kapcsolódott. A többi akadály, amellyel foglalkoztak, vámok, vámigazgatási eljárások, exportadók vagy exporttilalmak formájában érintették az uniós vállalkozásokat. Végezetül a szolgáltatások kereskedelme területén felmerült egyik akadályt is sikerült megoldani 2018-ban.

A kilenc belső intézkedés esetében kereskedelemtechnikai akadályok és szabványok, valamint kereskedelemmel kapcsolatos adóügyi intézkedések témájában könyvelhettünk el sikereket.

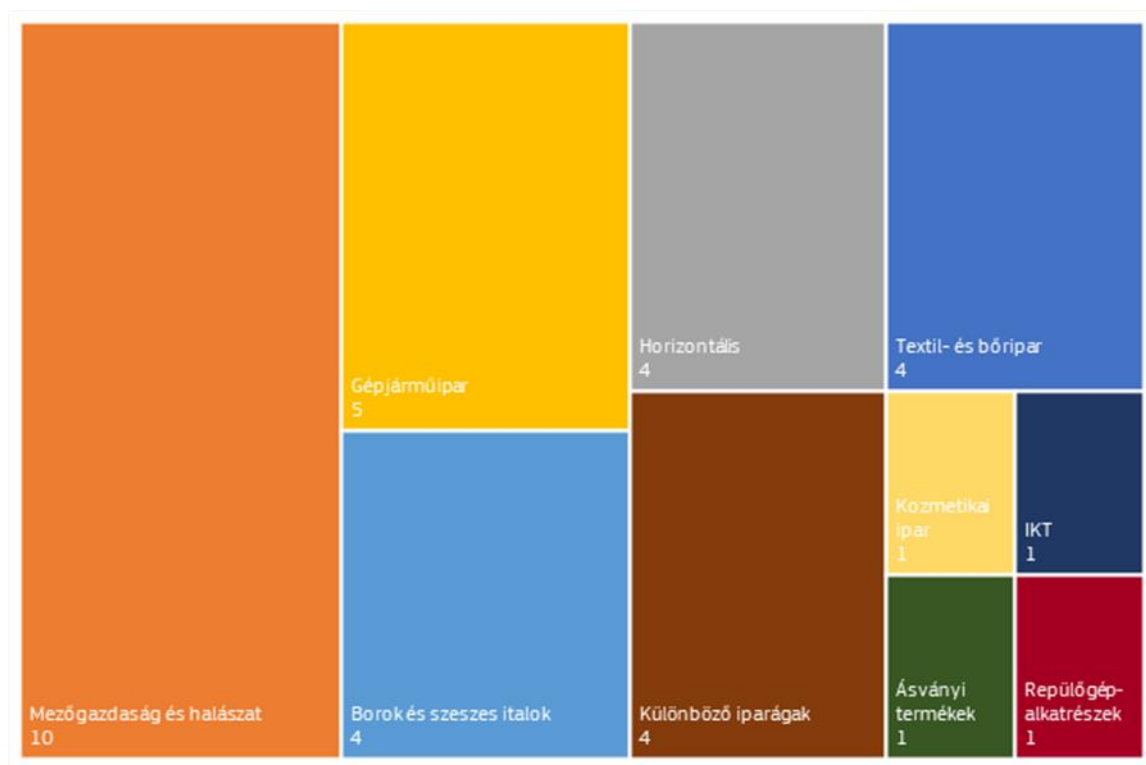
²⁷ Az „Egyéb” kategóriába a következő partnerországok tartoznak: Argentína, Angola, Brazília, Chile, Kolumbia, Malajzia, Uruguay és Thaiföld.

9. ábra: A 2018-ban elhárított akadályok intézkedéstípusok szerinti bontása (intézkedések száma)

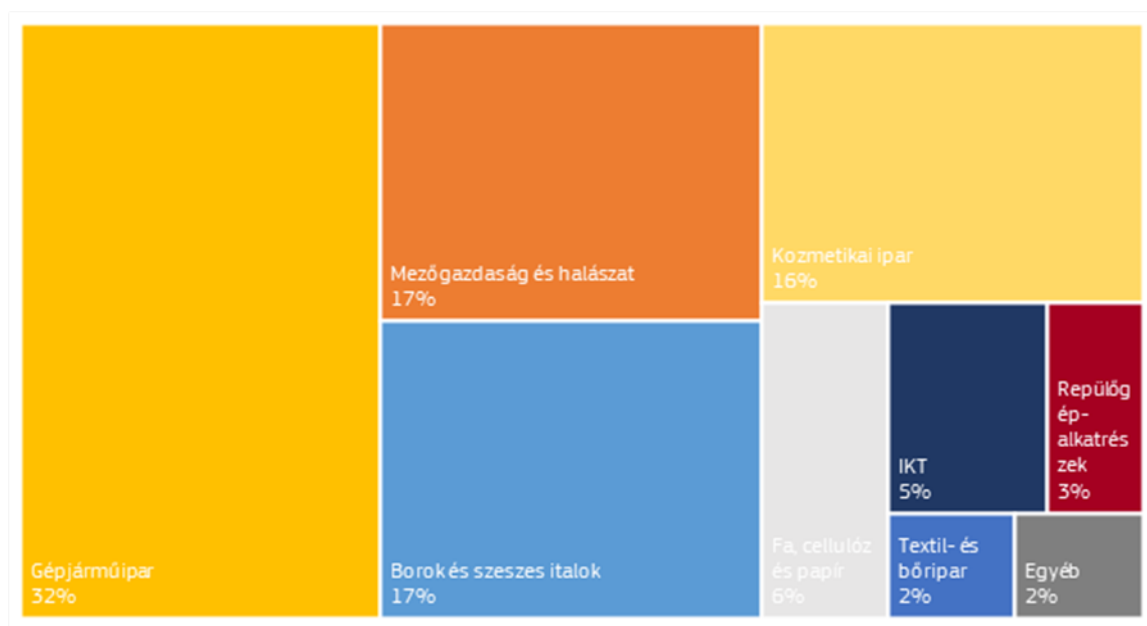
3. A 2018-ban elhárított akadályok ágazatok szerinti bontásban

A 10. ábra áttekintést nyújt a gazdasági tevékenységek különböző területein elhárított akadályok számáról. A *mezőgazdaság és halászat* volt az az ágazat, amelyben a legtöbb intézkedést sikerült megoldani (10), ezt követte a *gépjárműipari* ágazat, ahol öt akadályt sikerült rendezni. A *textil- és bőripar*, valamint a *borok és szeszes italok* ágazatára négy-négy elhárított akadály jutott. Ezen kívül összesen további nyolc olyan akadályt is jelentettek, amelyek vagy teljesen horizontálisak (4) voltak, vagy különböző iparágakat (4) érintettek. Végezetül egyedi akadályokat sikerült elhárítani a *kozmetikumok* és az *ásványi termékek* ágazatában, ezzel egyidejűleg részlegesen sikerült elhárítani az akadályokat a *repülőgép-alkatrészek* ágazatában és az *IKT*-ágazatban.

10. ábra: Az MADB-ben rögzített, 2018-ban elhárított akadályok ágazati bontása (akadályok száma)

Az érintett kereskedelmi forgalom számításai alapján a 11. ábra az elhárított akadályok gazdasági súlyát mutatja a különböző ágazatokban, kiemelve, hogy a 2018. évi megszüntetésük kedvezően befolyásolhatja az uniós kivitelt elsődlegesen a *gépjárműipari* ágazatban, amely a potenciálisan érintett kereskedelmi forgalom 32 százalékának felel meg. A *borok és szeszes italok* ágazata (17 százalék), valamint a *kozmetikai ágazat* (16 százalék) szintén jelentős mértékben részesedett az akadályok lebontásából származó előnyökből. Összességében az *ipari ágazatok* az elhárított akadályok gazdasági jelentőségének 83 százalékát tették ki, miközben a *mezőgazdaság és a halászat* 17 százalékot képviselt.

11. ábra: Az EU28 2018-ban elhárított akadályok által érintett kereskedelmi forgalma ágazatonként (az érintett kereskedelmi forgalom százaléka)²⁸

C. A 2018-BAN ELHÁRÍTOTT AKADÁLYOK MINŐSÉGI ELEMZÉSE

Ez a fejezet részletes elemzést nyújt néhány olyan kiválasztott akadályról, amelyet a megerősített piacra jutási partnerség eredményesen kezelte. A tavalyi évvel ellentétben, amikor ez a minőségi elemzés azokra a partnerekre koncentrált, amelyekkel a legtöbb számú akadályt

²⁸ Az „Egyéb” kategóriába a következő gazdasági tevékenységek tartoznak: Kerámia és üveg; Elektronikai eszközök; Ásványi termékek; Műanyagok; Nemesfémek.

sikerült megoldani²⁹, most áttesszük a hangsúlyt azokra az országokra, amelyekben az elhárított intézkedések által *potenciálisan érintett kereskedelmi forgalom* a legjelentősebb. Ennek eredményeként elemezni fogjuk, hogy az EU mennyire volt hatékony az akadályok rendezésében a következő partnerországokkal: Oroszország, Kína, az Egyesült Arab Emírségek, Egyiptom, Japán, India és Dél-Korea. Ez a hét partner a 2018-ban elhárított intézkedések által potenciálisan érintett kereskedelmi forgalom 93 százalékának felel meg.

1. Oroszország

Az I. fejezetben ismertetettek szerint a piacra jutási szempontok alapján általában véve negatív tendenciák figyelhetők meg Oroszországgal kapcsolatban, mivel az uniós exportőrök a második legmagasabb számú, 34 akadállyal néznek szembe az országban, amely tovább folytatta importhelyettesítési politikáját az eszközök széles skálájának bevetésével. Például a korábbi években bejelentett akadályok – mint az északi sarkvidéki hajózásra vonatkozó korlátozások, valamint a nyírfarönkökre vonatkozó kiviteli kvóták valójában 2018-tól kezdtek hatást gyakorolni az uniós gazdasági szereplőkre. Ezen új akadályok mellett egy meglévő akadályra vonatkozó további kedvezőtlen fejleményt is meg kell említeni a címkézési követelmények tekintetében, amelyeket más, például elektronikai termékekre is kiterjesztettek.

Jóllehet Oroszország nemzetközi kötelezettségvállalásaival való összeegyeztethetőség szempontjából számos intézkedést meg lehet kérdőjelezni, és az EU igénybe vette a megfelelő fórumokat azok megtámadására, az intézkedések mégsem bizonyultak elég hatékornak ahhoz, hogy fokozzák Oroszország versenyképességét és a külföldi befektetések bevonására irányuló képességét. Ellenkezőleg, az oroszországi intézkedések – egyéb tényezők mellett – hozzájárultak az EU és Oroszország közötti kereskedelem növekedésének megakadályozásához.

Ilyen kihívást jelentő kereskedelmi környezettel szemben az EU a rendelkezésére álló legdöntőbb eszközöket vette igénybe, és ért el jelentős eredményeket 2018-ban azáltal, hogy biztosította két WTO-határozat megfelelő végrehajtását Oroszországban, ami 1,8 milliárd EUR nagyságrendű uniós exportot érintett. Ez a 2018-ban elhárított összesen 35 intézkedés által érintett uniós kivitel 23 százalékának felel meg.

Az egyik ilyen eset egy *több iparágat érintő akadályra* vonatkozott, amellyel kapcsolatban Oroszország maradéktalanul végrehajtotta a vámokkal kapcsolatos vitában hozott WTO-határozatot (DS485). Emellett a testület DS485 számú ügyben tett megállapításai alapján 2017-ben Oroszország ellen egy második, vámokkal kapcsolatos – az EU számára jelentőséggel bíró, további vámtarifákról szóló – vita előkészítésére került sor. A 2017. év végén és 2018. év elején Oroszországgal folytatott kétoldalú megbeszéléseket követően nem vált szükségessé a vita megindítása, mivel Oroszország teljes mértékben megszüntette a szóban forgó tarifacsoporttal

²⁹ Ebben az évben kilenc kereskedelmi partnernél került sor a legtöbb (legalább két) elhárított vagy részben elhárított akadály nyilvántartásba vételére: Algéria, Argentína, Brazília, Kína, Egyiptom, India, Dél-Korea, Törökország és Oroszország.

kapcsolatos következtetéseket. Ez jó példa arra, amikor a Bizottság összehangolt fellépése konkrét eredményekhez vezetett anélkül, hogy WTO-jogvitához kellett volna folyamodni.

Ehhez hasonlóan, kedvező eredményt hozott az a vita, amelyet az EU a *gépjárműipar* tekintetében a Németországból és Olaszországból származó könnyű haszongépjárművekre vonatkozó dömpingellenes intézkedésekkel kapcsolatban (DS479) kezdeményezett, mivel a 2018 közepén lejáró intézkedéseket nem újították meg.

2. Kína

Amint az az I. fejezetben hangsúlyt kapott, az összesen 37 akadályt felállító Kína az EU legkorlátozóbb kereskedelmi partnerévé vált, 2017 óta pedig 14 akadályt vezetett be. Némi előrelépés ugyan történt, még ha fokozatos is, ami azt bizonyítja, hogy az EU akadályelhárító stratégiája még a legnagyobb kihívást jelentő környezetben is hozhat eredményeket. Ilyen előrelépést sikerült elérni két akadály részleges megszüntetésével az állat- és növényegészségügyi területen, valamint egy másik, régóta fennálló probléma további javításával. A két részben elhárított akadály együttesen a *mezőgazdasági és halászati* ágazatban a 2018-ban megoldott intézkedések által érintett összes uniós export 15 százalékának felel meg.

Először is a sajtok iránti kereslet Kínában várhatóan növekedni fog, azonban a tejágazatra vonatkozó kínai szabványok nem igazodnak a nemzetközi szabványokhoz, ezáltal indokolatlan kereskedelmi akadályt gördítenek az uniós exportőrök útjába. Miután az EU több kétoldalú találkozón is felvetette ezt a kérdést, Kína úgy döntött, hogy nem érvényesíti ezeket a szabványokat azokra a termékekre vonatkozóan, amelyeket már több éve hoznak be (hagyományos termékek). Kína emellett arról is tájékoztatta az Uniót, hogy most általánosabb értelemben fogja felülvizsgálni a sajtokra vonatkozó szabványait, amit az EU üdvözölt. Az alapp probléma még mindig fennáll, és az élelmiszer-biztonsági szabványt felül kell vizsgálni az EU aggályainak maradéktalan eloszlása érdekében, azonban a kereskedelemre gyakorolt hatást már sikerült kezelni a hagyományos termékekre talált megoldással, amely mintegy 1,2 milliárd EUR összegű uniós exportot érinthet kedvezően.

Másodszor, 2012 elején Kína átmeneti kereskedelemkorlátozó intézkedést hozott több uniós tagállamból származó, szarvasmarha- és juhféléből 2011. június 1-je után kinyert sperma és embrió behozatalára. Az EU kínai szakértőket hívott meg Európába, és a kínai szakértők több uniós tagállamban is felkerestek állategészségügyi intézeteket és kutatóközpontokat. Ennek eredményeként Kína bejelentette, hogy megszünteti a több tagállamból származó szarvasmarha- és juhgenetikai anyag kivitelét sújtó kereskedelmi korlátozásokat.

Végezetül a még a jelentés tavalyi évi kiadásában foglalt, részben elhárított akadályok tekintetében érdemes megjegyezni, hogy további előrelépés történt az uniós szarvasmarha-termékek és marhahús behozatalával kapcsolatban; ugyanis Írország és Hollandia számára jelenleg biztosított a piacra jutás. Mivel más tagállamok esetében a folyamat még nem zárult le, a Bizottság továbbra is minden lehetséges alkalommal fel fogja vetni ezt a témát.

3. Egyesült Arab Emírségek

Az Egyesült Arab Emírségek fontos kereskedelmi partnernek számít. A Bizottság ezért komoly erőfeszítéseket tett és jelentős piaci hozzáférési akadályt hárított el 2018-ban a *kozmetikai* ágazatban. Ez az intézkedés a 2018-ban elhárított összes intézkedés által érintett uniós export 16 százalékának felel meg.

Ez az akadály új címkézési követelményeket takart, amelyek betiltották volna az eredeti csomagolásra ragasztott öntapadós címke alkalmazását, és 2018 végéig egy logó nyomtatását tették volna kötelezővé minden kozmetikai termék csomagolásán. Ez az intézkedés arra kötelezte a vállalkozásokat, hogy csak az Egyesült Arab Emírségek piacára vonatkozóan külön ábrát hozzanak létre. A Bizottság a WTO TBT-megállapodása keretében létrehozott tájékoztatási ponton keresztül felvette a kapcsolatot az Egyesült Arab Emírségekkel, az uniós vállalkozások és az uniós küldöttségek pedig a gazdasági minisztériummal és az Emírátságok Szabványügyi és Metrológiai Hatóságával (ESMA) osztották meg aggályaikat. Ennek eredményeként az ESMA megerősítette az uniós küldöttséggel tartott találkozóján, hogy a kozmetikai ágazat végül mentesül e követelmény alól, annak hatálybalépése előtt, ami lehetővé teszi az uniós vállalkozások számára, hogy továbbra is exportáljanak az Egyesült Arab Emírségek piacára, ez pedig mintegy 1,2 milliárd EUR értékű uniós kivitelt érint kedvezően.

4. Egyiptom

Az EU–Egyiptom közötti kereskedelmi kapcsolatok egy társulási megállapodáson alapulnak. A több, régóta fennálló problémát Egyiptom 2017-ben és 2018-ban évente egy új akadállyal bővítette, jelenleg összesen nyolc akadállyal rendelkezik, ami megerősíteni látszik a tavalyi évi jelentésben említett, a dél-mediterrán térségben megfigyelt új protekcionista intézkedések tendenciáját. E kihívást jelentő tendenciával szembesülve, az EU piacra jutási stratégiája szintén hozzájárult egy akadály 2018-ban történő elhárításához a *gépjárműipari ágazatban* és két akadály elhárításához a *textil- és bőripari ágazatban*. Az ezen akadályok megszüntetése által érintett uniós kiviteli értéke 1,2 milliárd EUR-t tesz ki.

Ami a *gépjárműipari ágazatot* illeti, egy magas szintű párbeszédet és eszmecserét követően Egyiptom teljes mértékben megszüntette az Európai Unióból származó gépjárműveket terhelő vámokat, és ezzel most kerül összhangba a társulási megállapodásban elfogadott vámlebontási menetrenddel. Ez 1,1 milliárd EUR nagyságrendű uniós exportot érinthet kedvezően.

Továbbá a *textil- és bőripari ágazat* aránytalan kereskedelemkorlátozást szenvedett el a kötelező címkézési követelmények miatt, amelyek időigényes és költséges műveleteket eredményeztek a gyártók számára, figyelembe véve, hogy azokat kézzel kellett elvégezni. A címkézés formájára és a címkén feltüntetendő információk típusára vonatkozó előírást enyhítették az Európai Unióval folytatott kétoldalú megbeszéléseket követően.

Miután az EU többször is felvetette az egyiptomi hatóságoknál, 2018-ban sikerült végül megoldani egy, a *textil- és bőripari ágazatban* régóta fennálló problémát, amely a preferenciális és nem preferenciális árukat tartalmazó vegyes számlák egyiptomi vámhatóságok általi kezeléséhez kapcsolódott.

5. Japán

Az EU–Japán kereskedelmi kapcsolatok jelenleg a 2019. február 1-jén hatályba lépett gazdasági partnerségi megállapodáson alapulnak. Ezzel párhuzamosan a *borok és szeszesitalok ágazatában* sikerült rendezni egy akadályt.

2018-ban Japán Egészségügyi, Munkaügyi és Jóléti Minisztériuma kilátásba helyezte néhány, ételekben és italokban található adalékanyag törlését az engedélyezett adalékanyagok jegyzékéből. A jegyzékből való törlés számos uniós vállalkozást érintett volna hátrányosan a *bor- és szeszesital-ágazatban*. A Bizottság 2018 áprilisában írt Japán illetékes hatóságainak, és 2018 szeptemberében észrevételeket tett a törölni kívánt élelmiszeradalék-anyagok jegyzékével kapcsolatban. Japán elfogadta a benyújtott észrevételeket, és ennek eredményeként az uniós gyártók által alkalmazott egyetlen adalékanyagot sem fogják törölni a jegyzékből. Ez 1,1 milliárd EUR értékű uniós exportot segíthetne elő.

6. India

A II. szakaszban leírtak szerint az indiai protekcionista tendencia folytatódott 2018-ban. A nehéz helyzet ellenére a piacra jutási stratégia is hozott kedvező eredményeket. Egy akadályt az *IKT-ágazatban* és egy akadályt a *textil- és bőripar ágazatában* sikerült részlegesen elhárítani, ami a 2018-ban megoldott intézkedések által érintett összes uniós kivitel hat százalékát teszi ki (457 millió EUR).

Az indiai hatóságok kötelező állatorvosi tanúsítványt kértek a bőrárak behozatalakor. Ennek következtében a – nyers állati termék tulajdonságaival már nem rendelkező – késztermékek behozatalára továbbra is állategészségügyi előírások vonatkoztak. Az *Állategészségügyi Világszervezet* nemzetközi szabványai és a WTO SPS-megállapodása szerint azonban az ilyen követelményeknek csak a nyers állati termékekre kellene vonatkozniuk, vagy azokat Indiának más módon, tudományos alapon kellene megindokolnia. Az EU felvetette a problémát az indiai hatóságoknál, és erőfeszítései eredménnyel jártak: ezt az akadályt a kiválasztott késztermékek vonatkozásában sikerült megoldani egy új, indiai értesítés elfogadásával. A részleges siker ellenére az EU további erőfeszítéseket tesz az ügy teljes körű megoldására.

Az IKT-ágazatot illetően India továbbra is kihívást jelentő partner az uniós vállalatok piacra jutását akadályozó különböző olyan korlátozások miatt, mint a folyamatos vámemelések (a II. fejezetben említettek szerint), kötelező tesztelés és engedélyezés³⁰, valamint a kötelező regisztrációs és címkézési előírások. A használt távközlési berendezések egyik akadályát azonban részben megoldották, mivel India jelentősen enyhítette azon exportált árukra vonatkozó normákat, amelyeket javítás céljából vissza kell importálni. Ami a közvetett adókkal és vámokkal foglalkozó hivatal (CBIC) által kiadott értesítést illeti, ezeket az árukat vámentesen lehet

³⁰ Ezen intézkedés távközlési berendezésekre való alkalmazását 2019. augusztus 1-jéig meghosszabbították.

importálni, feltéve, hogy azokat javítás után újra exportálják. Az exportált elektronikai termékeket a kivitelüket követő hét éven belül (korábban három év) vissza lehet importálni javítás céljából és vissza kell exportálni a behozatalt követő egy éven (korábban hat hónapon) belül. Ha az uniós gazdasági szereplők e pozitív lépések ellenére továbbra is nehézségekkel szembesülnek, a Bizottság készen áll arra, hogy további tárgyalásokat folytasson a kérdésről Indiával.

7. Dél-Korea

Az EU–Dél-Korea közötti kereskedelmi kapcsolatok az EU–Dél-Korea szabadkereskedelmi megállapodáson alapulnak, amelyet 2011. július óta ideiglenesen alkalmaztak és 2015 decemberében hivatalosan ratifikáltak. Még tizenhét akadály áll fenn Dél-Koreában, azonban sikerült egyet megoldani a *gépjármű-ágazatban*, egyet pedig részlegesen a *repülőgép-alkatrészek* ágazatában.

A *gépjárműipar* tekintetében Dél-Korea azt írta elő, hogy a terheletlen jármű szabad magassága 12 cm-nél nagyobb legyen. Mivel az EU nem rendelkezett ezzel egyenértékű szabályozással, mert ez egy elavult biztonsági kritériumnak minősült, ez bizonyos gépjármű-kategóriák (sportjárművek) tekintetében nehézségeket okozott a piacra jutás szempontjából. Az uniós küldöttség közreműködését követően Dél-Korea kedvezően módosította az intézkedést annak érdekében, hogy az tükrözze az uniós követelményeket. Ennek megfelelően a szabad magasságot 12 cm-ről 10 cm-re módosították, és néhány sportjárművet jelenleg forgalomba lehet hozni Dél-Koreában anélkül, hogy erre vonatkozóan költséges kiigazításokat kellene végrehajtani. Az EU továbbra is minden lehetőséget meg fog ragadni a Dél-Koreában még fennálló olyan gépjárműipari akadályok megoldása céljából, mint a gépjármű-alkatrészek, vontatójárművek tanúsítása vagy a nehézkes adminisztratív és vámeljárások.

A szabadkereskedelmi megállapodásnak nincs olyan rendelkezése, amely mentesítené a javított árukat a vámoktól az Európai Unióban történő javítást követően Dél-Koreába történő újbóli belépésükkor. Egyes Európai Unióban megjavított áruk, például a *repülőgép-alkatrészek* Dél-Koreába történő újbóli belépésükkor vámkötelesek lettek volna (3 % és 8 % között). 2016-ban a Bizottság gyakori közbenjárását követően Dél-Korea ezekre a termékekre vonatkozóan 2018 végéig kiterjesztette a vámentességeket, amelyek mostanra hatályukat veszítették. Az uniós küldöttség többszöri közbenjárását és a 2018-ban az EU–Korea közötti szabadkereskedelmi megállapodás árukereskedelmi bizottságában és a vámügyi bizottságban történő eszmecseréket követően az Országgyűlés további három évig, azaz 2021. december 31-ig meghosszabbította a javított repülőgép-alkatrészekre vonatkozó mentességet. Ezen üdvözlendő ideiglenes megoldás ellenére az EU továbbra is arra törekszik, hogy tartós megoldást találjon erre a problémára.

D. AZ AKADÁLYOK ELHÁRÍTÁSÁNAK HATÁSAI

E jelentés előző fejezeteiben elemeztük a 2018-ban elhárított akadályokhoz kapcsolódó kereskedelmi forgalmat. Ez a módszer a Harmonizált Rendszerre (HR) vonatkozó megfelelő,

kétoldalú uniós exportadatokon alapul, és számszerűsíti a kereskedelmet, amelyre az akadály ellenére mégis sor kerül.

Emellett ez a jelentés idén először részletesebb elemzést is tartalmaz. Ez egy olyan ökonometriai modellen alapul, amellyel felmérhető, hogy az akadályt állító partnerországokkal való kereskedelmi forgalom mennyit változott az akadály elhárításával. Ehhez regressziós elemzéssel számszerűsítettük az akadályok elhárításának az uniós exportra gyakorolt hatásait³¹.

Ezen ökonometriai elemzés eredménye valószínűleg nem tudja kimutatni a piacra jutási stratégia teljes hatását, mivel csak a teljesen megszüntetett akadályokra összpontosítottunk, és mert az elemzés nem terjed ki összetettebb, például a befektetéseket vagy a szellemi tulajdonjogokat érintő horizontális akadályokra. Így csak korlátozott számú, 2014 és 2017 között elhárított akadály hatásait elemeztük³².

A számok azt mutatják, hogy az akadályok ezen alcsoportjának felszámolása kézzelfogható hasznot hozott az uniós exportőröknek. Az akadályok elhárítása után a becslések átlagosan mintegy 57 %-os forgalomművekedésre engednek következtetni. Ez értékben kifejezve azt jelenti, hogy ezen akadályok megszüntetése 6,1 milliárd EUR többletexportot eredményezett vállalatunk számára 2018-ban. Ez nagyságrendileg megegyezik több szabadkereskedelmi megállapodásunkból származó haszonnal. Ez például meghaladja a Kolumbiával és Peruvall kötött szabadkereskedelmi megállapodások együttes hatását.

Az ugyanezt a módszert alkalmazó tavalyi elemzés eredménye 4,8 milliárd EUR volt.

³¹ Pontosabban a DID („Difference-in-Difference”, különbségek különbsége) módszert alkalmaztunk, és a kereskedelmi forgalomra gyakorolt hatást csak az EU és az adott termékekre vonatkozóan akadályt állító országok között elemeztük.

³² Az elemzés nem terjed ki a 2018-ban elhárított akadályra, mivel az elhárítást követően legalább egy teljes évnél adatunk van szükségünk a kereskedelemre gyakorolt hatások megállapításához.

IV. KÖVETKEZTETÉSEK

Ez a jelentés áttekintést nyújt az uniós vállalkozásokat közvetlenül érintő, kereskedelmet és befektetéseket gátló akadályokról, amelyeket a Bizottság, a tagállamok és az európai vállalkozások közötti, az EU fokozott piacra jutási partnersége keretében jelentettek és kezeltek.

2018-ban 45 új akadályt jelentettek a Bizottságnak, ezzel a kereskedelemkorlátozó intézkedések száma összesen 425-re emelkedett. Először fordul elő, hogy Kína vette át a vállalataink elé legtöbb (összesen 37) akadályt gördítő ország szerepét, utána Oroszország (34), India (25), Indonézia (25) és az Egyesült Államok (23) következik.

A 2018-ban jelentett 45 új akadályt illetően Kína, az Egyesült Államok, India és Algéria volt az élen a 2018-ban nyilvántartásba vett új akadályok számát (18) és a kereskedelmi forgalomra gyakorolt potenciális hatásukat (41,8 milliárd EUR) tekintve – ez az összes forgalom 81 %-a. Regionális szempontból az ázsiai és dél-mediterrán régiók voltak azok, amelyek 2018-ban a legtöbb, új kereskedelemkorlátozó intézkedést vezették be: 26 új akadályt, ezzel megerősítést nyer a 2017. évi kedvezőtlen tendencia.

A legtöbb ágazatspecifikus intézkedés a borokra és szeszes italokra, valamint a mezőgazdaságra és halászatra, a kozmetikai ágazatra és a gépjárműiparra vonatkozott. A potenciális hatásuk alapján kiemelkedtek az olyan ipari ágazatokban fennálló akadályok, mint az IKT, nemesfémek, valamint a vas, acél és a nemvasfémek ágazata, az érintett kivitel tekintetében együttesen 73 százalékot tettek ki, ami összességében 51,4 milliárd EUR-t jelent (a tavalyi adat több mint kétszeresét: 23,1 milliárd EUR).

Ez alátámasztja, hogy a protekcionizmus erősödőben van, és a kereskedelmi akadályok egyre nagyobb mértékben érintik az uniós érdekelt feleket. Erre válaszul az EU kiemelt prioritásként kezeli kereskedelempolitikájának végrehajtását. A Bizottság megerősítette piacra jutási stratégiáját, fokozta az uniós intézmények és az érdekelt felek közötti koordinációt, optimalizálta az akadályok fontossági sorrend szerinti rangsorolását, valamint javította a kommunikációt és a tájékoztatást (például a „piacra jutási napok” elnevezésű kezdeményezés keretében). A kereskedelmi akadályok hatékony felszámolása érdekében az EU nem csupán teljes mértékben kihasználta, hanem tovább is bővítette széles eszköztárát, amely a többoldalú és kétoldalú vitarendezési intézkedésektől kezdve egészen a kereskedelmi tárgyalások nagyívű ütemtervéig, szabadkereskedelmi megállapodások végrehajtásáig, diplomáciai demarsokig, valamint az átfogó európai gazdasági diplomáciai kezdeményezés elindításáig terjedt.

2015-ben 23 akadályt rendeztünk, 2016-ban 20 akadályt sikerült elhárítanunk, 2017-ben rekordszámú 45 akadályt orvosoltunk, 2018-ban pedig további 35 akadályt távolítottunk el. A jelenleg hivatalban lévő Bizottság idején elhárított akadályok száma így elérte a 123-at. Ez a tekintélyes jogérvényesítési tevékenység a nagyobb mértékben egyeztetett globális kereskedelmi környezetre adott határozott uniós választ tükrözi.

2018-ban a 35 megszüntetett akadály különösen nyolc különböző gazdasági tevékenység – többek között mezőgazdaság és halászat, gépjárműipar, textil- és bőripar, bor és szeszes italok, kozmetikumok, ásványi termékek, repülőgép-alkatrészek, IKT – ágazatát segítette. Az érintett kereskedelmet tekintve a potenciális előnyök 17 százaléka a mezőgazdasági és halászati

területhez kapcsolódik, a legjelentősebb hozadéka 83 százalékkal az ipari ágazatok számára jelentkezett, majd azt követték a következők: a gépjárműipar (32 százalék), a borok és szeszesitalok ágazata (17 százalék), valamint a kozmetikai ágazat (16 százalék). A piacra jutási partnerségünk összességében kedvezően hat az EU28 kivitelére; ennek nagysága 7,8 milliárd EUR-ra tehető

A tavalyi évben ezek a jelentések részletesebb regressziós elemzést is tartalmaztak annak érdekében, hogy pontosabban számszerűsíteni lehessen az akadályok elhárításának az uniós exportra gyakorolt tényleges hatásait. Becslések szerint az akadályok 2014–2017 közötti időszakban történő felszámolása további, legalább 6,1 milliárd EUR értékű exportot eredményezett vállalataink számára 2018-ban. Ez nagyságrendileg megegyezik több szabadkereskedelmi megállapodásunkból származó haszonnal. Az ugyanezt a módszert alkalmazó tavalyi elemzés eredménye 4,8 milliárd EUR volt.

Ez alátámasztja azt, hogy a protekcionizmus külföldön észlelt erősödésével párhuzamosan növeltük az akadályok lebontására irányuló erőfeszítéseinket. A végrehajtás és jogérvényesítés soha ezelőtt nem tapasztalt jelentőségre tett szert annak érdekében, hogy a vállalkozásaink és polgáraink javát szolgáló növekedés, munkahelyteremtés és a versenyképesség megvalósuljon.

A Bizottság továbbra is teljes mértékben elkötelezett az iránt, hogy – a tagállamokkal és az érdekelt felekkel folytatott legszorosabb együttműködés keretében – folytassa a piacra jutási partnerséget az akadályok hatékony kezelése és a világszerte működő uniós gazdasági szereplők lehetőségeinek bővítése érdekében.